

IR-XIV.432.3.192.2022

DECYZJA nr 256/23
Zarządu Województwa Świętokrzyskiego
z dnia 14 czerwca 2023 r.

podjęta w składzie:

- 1) Andrzej Bętkowski - Marszałek Województwa Świętokrzyskiego
- 2) Marek Bogusławski - Wicemarszałek Województwa Świętokrzyskiego
- 3) Marek Jońca - Członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego
- 4) Tomasz Jamka - Członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego

Na podstawie art. 60 pkt 6, art. 61 ust. 1 pkt 2 lit. a, art. 67 ust. 1 oraz art. 207 ust. 1 pkt 2 i ust. 9 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634 z późn. zm.), art. 104 oraz art. 107 § 1-3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775 z późn. zm.), art. 6 i art. 9 ust. 1 pkt 2 oraz art. 9 ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 818, z późn. zm.), art. 41 ust. 2 pkt 4 oraz art. 46 ust. 2a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2094 z późn. zm.),

w sprawie wszczętej z urzędu w przedmiocie:

określenia ..... przypadającej do zwrotu kwoty dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, udzielonego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 na podstawie umowy o dofinansowanie nr ....., terminu, od którego nalicza się odsetki oraz sposobu zwrotu środków,

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 14 czerwca 2023 r. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego jako Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020:

orzeka:

- 1) określa ..... przypadającą do zwrotu kwotę środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (zwany dalej „EFRR”) w łącznej kwocie: **1 622 656,51 zł (słownie: jeden milion sześćset dwadzieścia dwa tysiące sześćset pięćdziesiąt sześć złotych, 51/100)** z tytułu zwrotu dofinansowania przekazanego na podstawie umowy nr ..... o dofinansowanie Projektu nr ..... wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych;
- 2) określa, że odsetki w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych o których mowa w pkt 1, nalicza się:
  - a) od kwoty przekazanej z EFRR we wniosku o płatność nr ..... w wysokości: 1 071 875,12 zł (słownie: jeden milion siedemdziesiąt jeden tysięcy osiemset siedemdziesiąt pięć złotych, 12/100) od dnia przekazania środków dofinansowania (tj. *od dnia przekazania płatności refundacyjnej* : 04.08.2020 r.) do dnia zwrotu ww. środków (w okresie odsetkowym należy uwzględnić zarówno dzień przekazania jak i dzień obciążenia rachunku bankowego Beneficjenta),
  - b) od kwoty przekazanej z EFRR we wniosku o płatność nr ..... w wysokości 545 878,00 zł (słownie: pięćset czterdzieści pięć tysięcy osiemset siedemdziesiąt osiem złotych, 00/100) od dnia przekazania środków dofinansowania (tj. *od dnia przekazania płatności zaliczkowej*: 06.07.2020 r.) do dnia zwrotu ww. środków (w okresie odsetkowym należy uwzględnić zarówno dzień przekazania jak i dzień obciążenia rachunku bankowego Beneficjenta),
  - c) od kwoty przekazanej z EFRR we wniosku o płatność nr ..... w wysokości: 4 903,39 zł (słownie: cztery tysiące dziewięćset trzy złote, 39/100) od dnia 20.06.2022 r. (tj. *od dnia uznania za przekazaną płatność refundacyjną przeznaczoną uprzednio za pisemną zgodą Beneficjenta z dnia 20.06.2022 r. na pokrycie zapłaty kwoty odsetek z tytułu nieterminowego rozliczenia płatności zaliczkowej*) do dnia zwrotu ww. środków (w okresie odsetkowym należy uwzględnić zarówno dzień przekazania jak i dzień obciążenia rachunku bankowego Beneficjenta),

- 3) określa, że zwrot następuje poprzez dokonanie przez ..... wpłaty należności o której mowa w pkt 1 wraz z należnymi odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych o których mowa w pkt 2, w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji na rachunek bankowy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach, wskazany w uzasadnieniu decyzji.

UZASADNIENIE

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego jako Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (zwana dalej „Instytucją Zarządzającą”, „IZ” „Organem” lub „IZ RPOWŚ 2014-2020”), ogłosił w dniu ..... r. jednoetapowy konkurs zamknięty nr ..... naboru wniosków o dofinansowanie projektów w ramach Działania 3.2 pn. „Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w przedsiębiorstwach” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. W treści ogłoszenia o ww. konkursie zawarto informację, iż szczegółowe zasady składania wniosków zostały zamieszczone w Regulaminie konkursu zamkniętego nr ....., dostępnym na stronie internetowej Instytucji Zarządzającej tj. www.2014-2020.rpo-swietokrzyskie.pl oraz na portalu Funduszy Europejskich www.funduszeuropejskie.gov.pl. Przedmiotowy regulamin, będący załącznikiem do Uchwały nr ..... Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 15 listopada 2018 r., stanowił uszczegółowienie informacji zawartych w ww. ogłoszeniu konkursowym. Przed sporządzeniem wniosku o dofinansowanie każdy wnioskodawca był zobowiązany do zapoznania się z zasadami zawartymi w ww. regulaminie oraz załączonych do tego regulaminu dokumentami, zamieszczonymi na stronie internetowej www.2014-2020.rpo-swietokrzyskie.pl, w skład których wchodziły m.in.:

- „Wzór wniosku o dofinansowanie realizacji projektu w ramach Osi Priorytetowych 1-7 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 w Lokalnym Systemie Informatycznym LSI”,
- „Instrukcja wypełniania wniosku o dofinansowanie w ramach Osi Priorytetowych 1-7 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 w Lokalnym Systemie Informatycznym LSI”,

- „Wzór Umowy o dofinansowanie projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020 wraz z załącznikami”.

Jednocześnie w wykazie obowiązujących aktów prawnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (zwany dalej: „RPOWS 2014-2020”) we wzorze Umowy o dofinansowanie, zamieszczonym na stronie internetowej www.2014-2020.rpo-swietokrzyskie.pl, wskazano, iż obowiązują zapisy ustawy z dnia 11 lipca 2014 r.

o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020, zwanej dalej: „ustawą wdrożeniową” oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Ponadto, każdy wnioskodawca zgodnie z § 6 Regulaminu oraz z § 12 Wzoru umowy o dofinansowanie zobowiązany był również do zapoznania się z dokumentem pn. „Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020” zwanymi dalej „Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności”, opracowanym przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju i zamieszczonym na stronie internetowej www.funduszeuropejskie.gov.pl.

Ponadto, w wykazie obowiązujących aktów prawnych znajdującym się w ww. wzorze Umowy o dofinansowanie wskazano, iż obowiązują zapisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347/320 z 20.12.2013 r.), zwanego dalej: „rozporządzeniem ogólnym”.

Jednocześnie, zgodnie z § 1 ust. 4 lit. j wzoru umowy o dofinansowanie beneficjent zobowiązany jest do zapoznania się i stosowania Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kontroli realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020.

Ponadto, w ww. wzorze umowy o dofinansowanie projektu w § 1 ust. 4 zamieszczono definicję pojęcia wytycznych.

W § 1 ust. 6 wzoru umowy o dofinansowanie projektu zamieszczono definicję pojęcia projektu.

W § 1 ust. 8 ww. wzoru umowy o dofinansowanie projektu zamieszczono definicję wydatków kwalifikowalnych.

W § 1 ust. 10 ww. wzoru umowy o dofinansowanie zawarto definicję wniosku o dofinansowanie.

W § 1 ust. 11 ww. wzoru umowy o dofinansowanie projektu zamieszczono definicję umowy.

W § 1 ust. 34 ww. wzoru umowy o dofinansowanie projektu zamieszczono definicję okresu zakończenia realizacji.

W § 1 ust. 38 ww. wzoru umowy o dofinansowanie projektu zamieszczono definicję nieprawidłowości.

W § 1 ust. 39 ww. wzoru umowy o dofinansowanie projektu zamieszczono definicję korekty finansowej.

W treści § 2 ust. 2 ww. wzoru umowy zawarto wskazanie, iż beneficjent zobowiązuje się do realizacji projektu zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie, a w przypadku zmian w projekcie dokonanych w trakcie jego realizacji zgodnie z postanowieniami § 22 umowy, beneficjent zobowiązuje się do realizacji projektu uwzględniając zaakceptowane przez Instytucję Zarządzającą zmiany zatwierdzonym wnioskiem o dofinansowanie.

Ponadto, w § 3 ust. 1 ww. wzoru umowy o dofinansowanie projektu określono obowiązek Beneficjenta polegający na jego zobowiązaniu *„do realizacji Projektu z należytą starannością, w szczególności ponosząc wydatki celowo, rzetelnie, racjonalnie i oszczędnie, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa unijnego i krajowego, w szczególności w oparciu o ustawę o finansach publicznych w zakresie dotyczącym wydatkowania środków publicznych, wytycznymi horyzontalnymi, a także procedurami w ramach Programu oraz w sposób, który zapewni prawidłową i terminową realizację Projektu oraz osiągnięcie i utrzymanie celów, w tym wskaźników produktu i rezultatu, o których mowa w § 7 Umowy w trakcie realizacji Projektu oraz w okresie jego trwałości”*.

Zgodnie w § 7 ust. 1 *„Beneficjent zobowiązuje się do realizacji Projektu w sposób, który zapewni osiągnięcie i utrzymanie celów, w tym wskaźników produktu i rezultatu zakładanych we wniosku o dofinansowanie w trakcie realizacji oraz w okresie trwałości Projektu.”*

Ponadto, we wzorze umowy w § 10 ust.1 wskazano, że „Jeżeli zostanie stwierdzone, że Beneficjent wykorzystał całość lub część dofinansowania bez zachowania obowiązujących procedur, lub pobrał całość lub część dofinansowania w sposób nienależny albo w nadmiernej wysokości, Beneficjent zobowiązuje się do zwrotu tych środków, odpowiednio w całości lub w części, wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków na rachunek Beneficjenta, na zasadach określonych w ufp. ”, a w przypadku, gdy te środki, podlegające zwrotowi nie zostałyby w odpowiednim terminie zwrócone przez Beneficjenta to Zarząd Województwa Świętokrzyskiego wydaje decyzję określającą kwotę przypadającą do zwrotu i termin od którego nalicza się odsetki (vide § 10 ust. 5 wzoru umowy).

Na podstawie § 14 ust.1 wzoru umowy o dofinansowanie projektu Beneficjent został zobowiązany do poddania się kontroli na miejscu w zakresie prawidłowości realizacji Projektu, dokonywanej przez Instytucję Zarządzającą oraz inne podmioty uprawnione do jej przeprowadzenia na podstawie odrębnych przepisów.

Do przedmiotowego konkursu przystąpił..... zwany dalej „Beneficjentem”, składając wniosek o dofinansowanie projektu pn. .... na wnioskowaną kwotę dofinansowania w wysokości: .....

W wyniku przeprowadzonej przez Instytucję Zarządzającą oceny merytorycznej, przedmiotowy wniosek o dofinansowanie, zwany również „projektem”, na podstawie Uchwały ..... Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 maja 2019 r. został zakwalifikowany do wsparcia w ramach Działania 3.2 w kwocie dofinansowania w wysokości: ..... zł uzyskując ..... punktów i ..... miejsce na liście rankingowej projektów złożonych i wybranych do wsparcia w ramach przedmiotowego konkursu.

Instytucja Zarządzająca zawarła w dniu 02 października 2019 r. z Beneficjentem umowę nr ..... o dofinansowanie projektu nr ..... pn.: „..... na kwotę dofinansowania ze środków EFRR w łącznej wysokości .....

Następnie Instytucja Zarządzająca i Beneficjent podpisali następujące aneksy do umowy o dofinansowanie: aneks nr ..... z dnia 24 stycznia 2020 r., aneks nr .....

..... z dnia 25 marca 2021 r. oraz aneks nr ..... z dnia 28 maja 2021 r.

Beneficjent zobowiązany był do zapoznania się z warunkami i postanowieniami zawartymi w przedmiotowej umowie o dofinansowanie przed jej podpisaniem. W niniejszej umowie o dofinansowanie znalazły się wyżej omówione postanowienia zawarte w jej wzorze do ww. Regulaminu naboru wniosków o dofinansowanie. W związku z czym Beneficjent podpisując umowę o dofinansowanie został poinformowany, że zobowiązany jest do realizacji Projektu z należytą starannością, w szczególności ponosząc wydatki celowo, rzetelnie, racjonalnie i oszczędnie, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa unijnego i krajowego, w szczególności w oparciu o zapisy wytycznych horyzontalnych oraz zgodnie z procedurami w ramach Programu oraz w sposób, który zapewni prawidłową i terminową realizację Projektu oraz osiągnięcie i utrzymanie celów zakładanych we wniosku o dofinansowanie. Jednocześnie, zgodnie z treścią § 2 ust. 2 umowy o dofinansowanie Beneficjent zobowiązany był do realizacji Projektu zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie.

W dniu 06 lipca 2020 r. Instytucja Zarządzająca wnioskiem o płatność ..... Beneficjentowi płatność zaliczkową w wysokości 545 878,00 zł. Kolejno Beneficjent we wniosku o płatność nr ..... ujął wydatki do rozliczenia ww. zaliczki w wyniku czego zatwierdzona została do wypłaty kwota refundacji w wysokości 4 903,39 zł, która nie została wypłacona Beneficjentowi i została zaliczona za pisemną zgodą Beneficjenta z dnia 20 czerwca 2022 r. na poczet zapłaty kwoty odsetek z tytułu nieterminowego rozliczenia płatności zaliczkowej (na podstawie wezwania znak IR-XIV.432.3.192.2022 r. z dnia 26 maja 2022 r.). Następnie w dniu 04 sierpnia 2020 r. wnioskiem o płatność ..... została przekazana Beneficjentowi płatność refundacyjna w wysokości 1 071 875,12 zł.

Instytucja Zarządzająca przeprowadziła kontrolę projektu w miejscu realizacji w dniu 07 lutego 2022 r. oraz na dokumentach do dnia 01 kwietnia 2022 r. W wyniku przeprowadzonej kontroli sporządzona została Informacja Pokontrolna ..... z dnia 12 kwietnia 2022 r. (zwana dalej: „Informacją Pokontrolną”).

W wyniku weryfikacji dokumentacji związanej z realizacją projektu stwierdzono, że w zakresie rzeczowym projekt nie został zrealizowany zgodnie z wnioskiem i umową o dofinansowanie projektu nr ..... Beneficjent nie zrealizował dwóch wskaźników produktu:

- 1) *Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków;*
- 2) *Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji,*

a co za tym idzie nie będzie możliwości realizacji przez Beneficjenta założonych wskaźników rezultatu:

- 1) *Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej [GJ/rok];*
- 2) *Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO₂];*
- 3) *Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów [GJ/rok].*

W ramach realizacji projektu Beneficjent przeprowadził:

1. postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego poprzez ogłoszenie zamówienia na bazie konkurencyjności pod nr 133147 w dniu 06 grudnia 2018 r. Zamówienie zostało podzielone na części:
  - termomodernizacja budynku SUSZARNI
  - dostawa zespołów do spalania odpadów poprodukcyjnych.

W wyniku rozstrzygnięcia przeprowadzonego postępowania podpisana została:

- w dniu 24 grudnia 2018 r. Umowa nr 02/12/2018 na dostawę zespołów do spalania odpadów poprodukcyjnych z firmą .....

Ponadto stwierdzono, że Zamawiający podpisał w dniu 17 stycznia 2019 r. Aneks nr 01/01/2019 do umowy nr 02/12/2018 z dnia 24 grudnia 2018 r., dotyczący zmiany terminu wykonania umowy.

W ocenie IZ, wprowadzone powyższym aneksem zmiany spełniają przesłanki, o których mowa w art. 144 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych.

- w dniu 24 grudnia 2018 r. Umowa nr 02/12/2018 na termomodernizację budynku ..... na kwotę 795 810,00 zł netto.

Ponadto stwierdzono, że Zamawiający podpisał w dniu:

- 14 stycznia 2019 r. Aneks nr 01/01/2019 do umowy nr 02/12/2018 z dnia 24 grudnia 2018 r., dotyczący zmiany terminu wykonania umowy;

W ocenie IZ, wprowadzone powyższym aneksem zmiany spełniają przesłanki, o których mowa w art. 144 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych.

- 17 stycznia 2019 r. Aneks nr 02/01/2019 do umowy nr 02/12/2018 z dnia 24 grudnia 2018 r., dotyczący zmiany kwoty wynagrodzenia dla wykonawcy.

W ocenie IZ, wprowadzona zmiana miała charakter nieistotny ponieważ wynikała z omyłki pisarskiej. W umowie wpisano kwotę wynagrodzenia niespójną z ofertą przedstawioną przez Wykonawcę.

W wyniku weryfikacji przedmiotowego postępowania nie stwierdzono błędów i uchybień.

Powyższe postępowanie było przedmiotem kontroli w dniach 25-29 maja 2020 r. (Informacja Pokontrolna nr ..... z dnia 13 lipca 2020r.).

2. postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego poprzez ogłoszenie zamówienia na bazie konkurencyjności pod nr 1232376 w dniu 12 lutego 2020 r. Zamówienie zostało podzielone na części:

- Zadanie I - Wymiana opraw oświetleniowych na LED na terenie przedsiębiorstwa.....
- Zadanie II - Termomodernizacja 3 budynków na terenie przedsiębiorstwa .....

W wyniku rozstrzygnięcia przeprowadzonego postępowania podpisana została dla zadania I:

- w dniu 27 marca 2020 r. Umowa nr 02/03/2020 pomiędzy Beneficjentem a..... na wymianę opraw oświetleniowych na LED na terenie przedsiębiorstwa ..... na kwotę 167 000,00 zł netto.

W wyniku weryfikacji przedmiotowego zamówienia w zakresie Umowy nr 02/03/2020 Zespół Kontrolny stwierdził:

- naruszenie sekcji 6.5.2 pkt 20 Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014 – 2020 z dnia 22 sierpnia 2019 r., poprzez zmianę terminu realizacji przedmiotu zamówienia. Zespół Kontrolny ustalił, że pomimo tego, iż w formularzu ofertowym Wykonawca zobowiązał się do realizacji

przedmiotu zamówienia w terminie 12 dni od podpisania umowy (biorąc pod uwagę, iż umowę nr 02/03/2020 zawarto w dniu 27 marca 2020 r. to termin ten upływał w dniu 8 kwietnia 2020 r.) Strony ustaliły w umowie powyższy termin na 30 listopada 2020 r.

Instytucja Zarządzająca zaleciła więc pomniejszenie wartości wydatków kwalifikowalnych ujętych we wniosku o płatność nr ..... o kwotę wydatków kwalifikowalnych w wysokości 24 939,00 zł w tym dofinansowanie 13 716,42 zł. Jednocześnie biorąc pod uwagę, iż w kontrolowanym wniosku o płatność Beneficjent nie przedstawił wszystkich wydatków związanych z przedmiotowym zamówieniem, IZ RPOWŚ 2014 – 2020 zaleciła pomniejszenie o 25% kosztów kwalifikowalnych dla tego zamówienia w każdym kolejnym wniosku o płatność.

Powyższe postępowanie było przedmiotem kontroli w dniach 02-06 sierpnia 2021 r. (Informacja Pokontrolna nr ..... z dnia 26 sierpnia 2021 r.).

Ponadto w wyniku rozstrzygnięcia w/w postępowania podpisana została dla zadania II:

- w dniu 27 marca 2020 r. Umowa nr 01/03/2020 pomiędzy Beneficjentem a ..... na wykonanie termomodernizacji 3 budynków na terenie przedsiębiorstwa ..... na kwotę 2 135 227,77zł netto. Termin wykonania 31 grudnia 2020r. Ponadto stwierdzono, że Zamawiający podpisał w dniu 08 stycznia 2021 r. Aneks nr 01/01/2021 do w/w umowy dotyczący zmiany terminu wykonania do dnia 31 marca 2021 r. Protokół z odbioru końcowego z dnia 30 marca 2021 r.

W wyniku weryfikacji przedmiotowego zamówienia w zakresie Umowy nr 01/03/2020 Zespół Kontrolny stwierdził:

- naruszenie sekcji 6.5.2 pkt 11 lit. b) Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014 – 2020 z dnia 22 sierpnia 2019 r., ponieważ Zamawiający udzielił zamówienia wykonawcy – Pani ..... prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą ..... której oferta podlegała odrzuceniu, ponieważ nie spełniała warunków zawartych w Zapytaniu ofertowym.

W związku z powyższym, IZ RPOWŚ na lata 2014 – 2020 uznała za wydatek niekwalifikowany kwotę w wysokości 1 335 227,80 zł, w tym łączna kwota dofinansowania 183 593,82 zł.

Jednocześnie w przypadku ponoszenia w przyszłości kolejnych wydatków związanych z przedmiotowym zamówieniem IZ RPOWŚ 2014-2020 zaleciła stosowne pomniejszenie o 25 % wydatków kwalifikowalnych dla w/w zamówienia w każdym kolejnym rozliczonym wniosku o płatność.

Powyższe postępowanie było przedmiotem kontroli w dniach 26-30 kwietnia 2021 r. (Informacja Pokontrolna nr ..... z dnia 21 lipca 2021 r.).

Kontrola na zakończenie realizacji projektu została przeprowadzona w dwóch etapach.

W pierwszym etapie kontroli przeprowadzono badanie dokumentów dotyczących przedmiotowego projektu pod kątem ich zgodności z wnioskiem aplikacyjnym w kwestii rzeczowej. Z treści przedłożonych dokumentów wynika, iż realizacja projektu w zakresie rzeczowym nie była przeprowadzona w sposób zgodny z wnioskiem aplikacyjnym i umową o dofinansowanie projektu.

Beneficjent w ramach projektu założył termomodernizację energetyczną obejmującą 4 budynki:

- halę produkcyjną ..... o powierzchni netto budynku: 1011,06 m².
- halę biurowo/magazynową – ....., o powierzchni netto budynku: 437,23 m².
- halę drewnianą ....., o powierzchni netto budynku: 430,99 m².
- suszarnię - ....., o powierzchni netto budynku: 298,30 m².

Ponadto w ramach projektu Beneficjent założył wymianę oświetlenia na terenie zakładu produkcyjnego oraz modernizację kotłowni poprzez wymianę starego systemu ogrzewania na 2 piece opalane biomasą.

W trakcie czynności kontrolnych zespół kontrolny stwierdził co następuje.

1. Zgodnie ze Studium Wykonalności Projektu oraz umową nr 01/03/2020 z dnia 27 marca 2020 r. Beneficjent miał poddać termomodernizacji halę produkcyjną

..... W ramach prac wykonano:

- ocieplenie dachu hali,
- wymianę stolarki okiennej,
- wymianę okien połaciowych,
- wymianę bram z ościeżnicą,
- modernizację instalacji grzewczej,

- docieplenie ścian budynku styropianem oraz wykonanie elewacji. Zgodnie z umową nr 01/03/2020 elewacja miała być wykonana z gotowej suchej mieszanki, natomiast Zespół Kontrolny stwierdził, że hala ..... została obłożona blachą falistą. Beneficjent nie informował IZ RPOWŚ na lata 2014-2020 o zmianach w realizacji tej części projektu.
2. Zgodnie ze Studium Wykonalności Projektu oraz umową nr 01/03/2020 z dnia 27 marca 2020 r. Beneficjent miał poddać termomodernizacji halę biurowo/magazynową. W ramach prac wykonano:
- ocieplenie stropu hali,
  - wymianę stolarki okiennej, oraz drzwi zewnętrznych.
  - wymianę okien połaciowych,
  - wymianę bramy z ościeżnicą,
  - modernizację instalacji grzewczej.
3. Zgodnie ze Studium Wykonalności Projektu oraz umową nr 01/03/2020 z dnia 27 marca 2020 r. Beneficjent miał poddać termomodernizacji halę produkcyjną drewnianą. Prace miały obejmować:
- docieplenie ścian styropianem o powierzchni 276,97 m²,
  - docieplenie dachu o powierzchni 567,37 m²,
  - wymianę okien zespolonych o powierzchni 34,8 m²,
  - wymianę świetlików o powierzchni 84,40 m²,
  - wymianę bramy o powierzchni 44,08 m²,
  - wymianę grzejników 25 mb x 3 rzędy,
  - wymianę nagrzewnic – szt.4,
  - wymianę części orurowania – 90 m,
  - montaż automatyki i zaworów termostatycznych.

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że hala drewniana o powierzchni 430,99 m² została całkowicie rozebrana a na jej miejscu Beneficjent postawił nową halę o konstrukcji metalowej. W związku z powyższym nie zostały wykonane żadne prace termomodernizacyjne zakładane w Studium Wykonalności oraz w umowie nr 01/03/2020 z dnia 27 marca 2020 r. Beneficjent w trakcie realizacji tej części projektu nie zgłaszał IZ RPOWŚ na lata 2014-2020 żadnych zmian polegających na rozbiórce istniejącego budynku,

który miał być poddany termomodernizacji ani o planowanym zestawieniu w jej miejscu nowej hali o szkielecie metalowym.

4. Zgodnie ze Studium Wykonalności Projektu oraz umową nr 02/12/2018 z dnia 24 grudnia 2018 r. Beneficjent miał poddać termomodernizacji suszarnię o powierzchni użytkowej 298,30 m². W ramach projektu na obiekcie miały być wykonane następujące prace:

- docieplenie podłogi – 304,00 m²,
- ocieplenie ścian – 375,10 m²,
- docieplenie dachu – 301,74 m²,
- wymiana Bram – 174,80 m².

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że wskazany przez Beneficjenta budynek ..... o powierzchni 298,30 m² został rozebrany a na jego miejscu zestawiono 4 elementy ..... typu..... wraz ze sterownią. ....te są gotowymi elementami, które montuje się na wcześniej przygotowanych betonowych płytach montażowych. Beneficjent nie informował IZ RPOWŚ na lata 2014-2020 o tego typu zmianach w projekcie.

Rozebranie dwóch obiektów ..... o łącznej powierzchni netto 729,29 m², które to budynki miały być poddane termomodernizacji i dzięki którym Beneficjent powinien osiągnąć założone wskaźniki produktu i rezultatu, stanowi wprowadzenie istotnych zmian w projekcie o których na etapie realizacji projektu Beneficjent nie informował IZ RPOWŚ na lata 2014-2020. Beneficjent zakładał, że dzięki termomodernizacji 4 budynków o łącznej powierzchni użytkowej 2 177,58 m² uzyska ilość zaoszczędzonej energii cieplnej w wysokości 6 360,24 [GJ/rok], spadek roczny gazów cieplarnianych w wysokości 346,53 [tony równoważnika CO₂], oraz zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektu o 16 829,32 [GJ/rok]. W związku z tym, iż Beneficjent poprzez rozbiórkę 2 budynków (z 4 przeznaczonych do termomodernizacji) zmniejszył powierzchnię użytkową do 1 448,29 m² tym samym nie osiągnął zakładanych w projekcie wskaźników produktu:

Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków;

Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji.

Zgodnie z audytem energetycznym wykonanym dla budynku ..... dzięki jej termomodernizacji ilość zaoszczędzonej energii cieplnej miała wynosić 1 128,42 [GJ/rok], natomiast zgodnie z audytem energetycznym wykonanym dla suszarni dzięki jej termomodernizacji ilość zaoszczędzonej energii cieplnej miała wynosić 2 341,64 [GJ/rok]. Łącznie oszczędności

energii cieplnej dzięki termomodernizacji tych 2 budynków powinny wynieść 3 470,06 [GJ/rok].
Wziąwszy pod uwagę fakt, że oba obiekty nie zostały poddane termomodernizacji a zostały
rozebrane, nie można ich wliczać do wskaźników rezultatu a tym samym Beneficjent nie jest w
stanie uzyskać zakładanych we wniosku wartość wskaźników:

Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej [GJ/rok];

Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO₂];

Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów [GJ/rok],

Ponadto w ramach projektu Beneficjent wymienił 316 lamp na lampy typu LED. Z zapisów
zawartych w Audycie efektywności energetycznej wynika, iż lampy poza terenem zakładu powinny
być również zamontowane w 4 termomodernizowanych halach. Należy zauważyć, że na hali
..... termomodernizowanej w ramach projektu nie zmieniono oświetlenia na
LED, podobnie jak niemożliwa była zmiana oświetlenia w 2 wyburzonych halach, które miały być
poddane termomodernizacji. Beneficjent w trakcie czynności kontrolnych nie przedstawił
dokumentów potwierdzających czy zamontowane w ramach projektu lampy mają odpowiednie
moce założone w audytach energetycznych.

Z przedstawionych przez Beneficjenta dokumentów wynika, że zamontowane okna, drzwi
oraz bramy w poddanych termomodernizacji budynkach spełniają normy założone w audytach
energetycznych. W ramach projektu Beneficjent wykonał kotłownię składającą się z dwóch
zespołów: ..... do spalania mokrych trocin i zrębków z urządzeniami
towarzyszącymi w układzie otwartym.

W drugim etapie kontroli dokonano oględzin budynków poddanych termomodernizacji oraz
kotłownię. Biorąc pod uwagę przeprowadzone czynności kontrolne stwierdzono, iż Beneficjent
osiągnął założone we wniosku o dofinansowanie wskaźniki realizacji projektu na następującym
poziomie:

Wskaźniki produktu:

- Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CI 6)
[zł] – wskaźnik zrealizowano na poziomie 2 228 726,74 zł, tj. w 139,92 %;
- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami [szt.] -
nie zakładano realizacji wskaźnika;

- Liczba osób objętych szkoleniami / doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych - kobiety [osoby] – nie zakładano realizacji wskaźnika;
- Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami [szt.] - nie zakładano realizacji wskaźnika;
- Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.] – nie zakładano realizacji wskaźnika;
- Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.] – nie zakładano realizacji wskaźnika;
- Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI 2) [przedsiębiorstwa] – wskaźnik zrealizowano na poziomie 1 szt., tj. w 100%;
- Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI 1) [przedsiębiorstwa] – wskaźnik zrealizowano na poziomie 1 szt., tj. w 100%;
- Liczba przedsiębiorstw, które w wyniku wsparcia poprawiły efektywność energetyczną [szt.] – wskaźnik zrealizowano na poziomie 1 szt., tj. w 100%;
- Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.] – wskaźnik zrealizowano na poziomie 2 szt., tj. w 100%;
- Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.] - nie zakładano realizacji wskaźnika;
- **Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków [szt.] – wskaźnik zrealizowano na poziomie 2 szt., tj. w 50%. Wartość docelowa: 4 szt.**
- **Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji [m2] wskaźnik zrealizowano na poziomie do 1 448,29 m2, tj. w 66,51%. Wartość docelowa do 2 177,58 m2.**

Wskaźniki rezultatu:

- Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej [GJ/rok] – na dzień kontroli nie zrealizowano wskaźnika. Wartość docelowa: 6 360,24 [GJ/rok];
- Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej [MWh/rok] – na dzień kontroli nie zrealizowano wskaźnika. Wartość docelowa: 67,16 MWh/rok;
- Liczba nowo utworzonych miejsc pracy - pozostałe formy [EPC] – nie zakładano realizacji wskaźnika;
- Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI 2) [przedsiębiorstwa] - nie zakładano realizacji wskaźnika;

- Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI 1) [przedsiębiorstwa] - nie zakładano realizacji wskaźnika;
- Liczba utrzymanych miejsc pracy [EPC] – nie zakładano realizacji wskaźnika;
- Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE [MWht/rok] – na dzień kontroli nie zrealizowano wskaźnika. Wartość docelowa; 285,35 MWht/rok;
- Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE [MWe/rok] – nie zakładano realizacji wskaźnika;
- Spadek zużycia wody przez wsparte przedsiębiorstwa [m³/rok] – nie zakładano realizacji wskaźnika;
- Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO₂] - na dzień kontroli nie zrealizowano wskaźnika. Wartość docelowa: 346,53 tony równoważnika CO₂;
- Wzrost zatrudnienia we wspieranych podmiotach (innych niż przedsiębiorstwa) [EPC] – nie zakładano realizacji wskaźnika;
- Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach (CI 8) [EPC] – nie zakładano realizacji wskaźnika;
- Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów [GJ/rok] - na dzień kontroli nie zrealizowano wskaźnika. Wartość docelowa; 16 829,32 GJ/rok

Wskaźniki rezultatu specyficzne dla projektu:

- Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych – na dzień kontroli nie zrealizowano wskaźnika. Wartość docelowa: 2,80 MWt;
- Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych MWe - nie zakładano realizacji wskaźnika.

Biorąc pod uwagę przeprowadzone czynności kontrolne stwierdzono, że Beneficjent stosuje się do § 18 ust. 1 umowy o dofinansowanie projektu nr ..... pn. „..... spójności 2014-2020 w zakresie informacji i promocji”.

Zespół Kontrolny stwierdził, że Beneficjent naruszył § 7 ust. 1, 2 i 3 umowy o dofinansowanie projektu nr ..... pn. „Poprawa efektywności energetycznej w przedsiębiorstwie .....oraz podrozdział 6.2 pkt 3 lit. e) i g) Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 ponieważ nie

poddał termomodernizacji zakładanych 4 budynków o łącznej powierzchni użytkowej 2 177,58 m² w ramach projektu, a jedynie 2 budynki o łącznej powierzchni do 1 448,29 m². Beneficjent zamiast poddać, zgodnie z umową, pozostałe dwa budynki (hala drewniana oraz suszarnia) termomodernizacji rozebrał je, a na ich miejsce postawił nowe, w związku z tym Beneficjent nie zrealizował wskaźników produktu:

- Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków;
- Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji.

Ponadto Beneficjent przy wykonaniu elewacji budynku ..... zastosował inne rozwiązania niż założone w studium wykonalności oraz umowie nr 01/03/2020 z dnia 27 marca 2020 r. Z Audytu efektywności energetycznej wynika iż lampy, poza terenem zakładu, powinny być również zamontowane w 4 poddanych modernizacji termicznej halach. W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że na hali..... nie wykonano oświetlenia, podobnie jak nie można brać pod uwagę oświetlenia w dwóch nowo wybudowanych halach.

Zgodnie z Regulaminem Konkursu nr ..... w § 3 pkt 13 w ramach realizacji projektu musi zostać zrealizowany pełny zakres wskazany w audycie energetycznym/audycie efektywności energetycznej.

Następnie Informacja Pokontrolna ..... została zmieniona treścią Erraty z dnia 22 listopada 2022 r. Instytucja Zarządzająca na podstawie § 2 ust. 6 umowy o dofinansowanie projektu zaleciła w związku z nieosiągnięciem celu projektu:

Na wniosku o płatność nr ..... pomniejszyć wartość wydatków kwalifikowalnych w następujący sposób:

$$W_p = W\% * W_{kw} * = 100\% * 99\,756,00 = \mathbf{99\,756,00\,zł}$$

gdzie znaczenie poszczególnych symboli jest następujące:

W_p – wartość pomniejszenia,

W_{kw} – wartość faktycznie poniesionych wydatków kwalifikowalnych w ramach wniosku nr .....

Jednocześnie biorąc pod uwagę montaż finansowy i poziom dofinansowania, wysokość pomniejszenia wydatków kwalifikowalnych ujętych we wniosku o płatność nr .....: $(54\ 865,79\ \text{zł} / 99\ 756,00\ \text{zł}) \times 99\ 756,00\ \text{zł} = 54\ 865,79\ \text{zł}$.

Na wniosku końcowym nr ..... pomniejszyć wartość wydatków kwalifikowalnych w następujący sposób:

$$W_p = W\% * W_{kw} * = 100\% * 76\ 588,61 = 76\ 588,61\ \text{zł}$$

gdzie znaczenie poszczególnych symboli jest następujące:

W_p – wartość pomniejszenia,

W_{kw} – wartość faktycznie poniesionych wydatków kwalifikowalnych w ramach wniosku nr .....

Jednocześnie biorąc pod uwagę montaż finansowy i poziom dofinansowania, wysokość pomniejszenia wydatków kwalifikowalnych ujętych we wniosku o płatność nr ..... wynosi: $(42\ 123,73\ \text{zł} / 76\ 588,61\ \text{zł}) \times 76\ 588,61\ \text{zł} = 42\ 123,73\ \text{zł}$.

Natomiast na wnioskach o płatność: ..... oraz ..... dokonać korekty finansowej w następujący sposób:

$$W_k = W\% \times W_{kw} = 100\% \times 2\ 789\ 170,85\ \text{zł} = 2\ 789\ 170,85\ \text{zł}$$

gdzie znaczenie poszczególnych symboli jest następujące:

W_k – wartość korekty finansowej,

W_{kw} – wartość wydatków kwalifikowalnych ujęta w wnioskach : .....

.....

$W\%$ – stawka procentowa

korekty finansowej wydatków wynosi:

$$(1\ 622\ 656,51\ \text{zł} / 2\ 789\ 170,85\ \text{zł}) \times 2\ 789\ 170,85\ \text{zł} = 1\ 622\ 656,51\ \text{zł}$$

Biorąc powyższe pod uwagę Instytucja Zarządzająca uznała za wydatek niekwalifikowalny kwotę w wysokości **2 965 515,46 zł**, w tym łączna kwota dofinansowania **1 719 646,03 zł**

Jednocześnie w dniu 02 maja 2022 r. do tut. Urzędu wpłynęło pismo Beneficjenta znak 01/UM/2022 z dnia 02 maja 2022 r. z informacją o odmowie podpisania Informacji Pokontrolnej. Ponadto Beneficjent wniósł zastrzeżenia do Informacji Pokontrolnej. Beneficjent poinformował, że

wykonał zakres prac zgodny z wnioskiem o dofinansowanie oraz przewiduje osiągnięcie zakładanych wskaźników w projekcie co potwierdzi audyt ex-post przeprowadzony po 12 miesiącach od zakończenia realizacji projektu. Beneficjent wskazuje, iż „*w ramach projektu wykonałem nową kotłownię na biomase o mocy i wszystkich innych parametrach zgodnych z zakładanymi. Na osiągnięcie planowanych wskaźników przez realizację tego usprawnienia przedstawiam wyniki osiągnięte przez identyczną kotłownię już istniejącą zrealizowaną przez tego samego wykonawcę. Wykonałem termomodernizację hali ..... zgodnie z audytem energetycznym będącym podstawą sporządzenia wniosku o dofinansowanie. Została obłożona styropianem, nie jest obłożona blachą falistą jak zapisano w Informacji Pokontrolnej. Proszę zwrócić uwagę na problem lokalizacji tej hali w lesie, w terenie wilgotnym. Przy realizacji termomodernizacji wykonano wszystkie prace zgodnie z audytem. Na styropian zastosowano dodatkowo blachę aby umożliwić co jakiś czas zmywanie pleśni i tym samym zachować trwałość projektu. Wszystkie wskaźniki oszczędności energii będą osiągnięte. W późniejszym terminie mogą dokonać odwiertu ściany żeby udowodnić wykonanie docieplenia. Podobnie wykonałem hale biurowo-magazynową, co do której zespół kontrolujący nie miał zastrzeżeń. Zapisano jedynie, że elewacja hali została wykonana inną technologią. Informuję że termomodernizacja hali została wykonana zgodnie z audytem. Kontrolujących w błąd mogła wprowadzić dodatkowo zamontowana blacha, wykonana już poza projektem a mająca poprawić estetykę budynku, będącego biurem zakładu i pełniącego funkcję reprezentacyjną firmy. Ponadto Beneficjent poinformował, że: „w trakcie wykonywania prac dociepleniowych 3 hali – drewnianej okazało się po rozmowie z wykonawcą, że nie jest możliwe ocieplenie jej zgodnie z audytem energetycznym z uwagi na zbyt duże obciążenie konstrukcji. Wykonawca zaproponował rozwiązanie równoważne energetycznie tzn. docieplenie płytą warstwową i wzmocnienie konstrukcji hali. Wystąpiłem do Urzędu Marszałkowskiego i uzyskałem zgodę na tę zmianę, po czym wykonano docieplenie hali płytą warstwową. Nie wyburzałem hali nie stawiałem nowej jak zapisano w Informacji Pokontrolnej.. Hala po modernizacji posiada nawet lepsze współczynniki przenikania niż pierwotnie zakładano. Kubatura hali czy jej powierzchnia nie uległy zmianie. Po realizacji projektu osiągnę zakładane oszczędności na ogrzewaniu, tym samym osiągnę wskaźniki projektu. W załączeniu przekazuję oświadczenie wykonawcy docieplenia hali, że hala drewniana nie została wyburzona i że prace które wykonał wykonawca są zgodne z audytem energetycznym. Czwarta hala suszarni została opisana przez Zespół kontrolujący jako gotowe moduły. Kontrolujący stwierdzili, że hala została wyburzona a na jej miejsce zakupiono 4 gotowe elementy suszarni posadowione na betonowych*

elementach. Oświadczam, że nie wyburzałem hali. Z uwagi na specyfikę działania suszarni do drewna hala ta była i jest podzielona na 4 segmenty, oddzielone ścianą wewnętrzną. Z uwagi na specyfikę mojej działalności w suszarni do drzewa liściastego musi być zastosowana niepodlegająca korozji stal nierdzewna i aluminium. Dlatego też te materiały zostały zastosowane. W ramach projektu założono również wymianę oświetlenia. W zakładzie wymienilem dokładnie tyle lamp i o takiej mocy jak założono w projekcie. Osiągnę zakładany wskaźnik oszczędności energii elektrycznej. Z uwagi na to że wymianę oświetlenia zrealizowałem znacznie wcześniej niż docieplenie budynku....., oświetlenie hali ..... nie zostało wykonane, ale lampy zostały wymienione w innej lokalizacji. Nie miałem wiedzy na temat konieczności zgłaszania takiej zmiany do Instytucji Zarządzającej RPO ponieważ zmiana ta nie ma wpływu na wskaźniki projektu. Podsumowując powyższe zrealizowałem zakres projektu. Nie wyburzyłem budynków, nie rozbudowałem żadnego z nich, nie zmieniłem wymiarów i kubatury, zastosowałem materiały izolacyjne zgodne z audytami energetycznymi lub lepsze (hala drewniana). Osiągnąłem tym samym wszystkie wskaźniki projektu. W związku z realizacją tego projektu poniosłem ogromne koszty. Beneficjent stwierdził, iż „Gdybym nie otrzymał dofinansowania na pewno nie zrealizowałbym tego projektu samodzielnie bo nie dysponowałbym środkami na jego realizację.

W odpowiedzi na ww. zastrzeżenia do ustaleń zawartych w Informacji Pokontrolnej Instytucja Zarządzająca po analizie argumentacji przedstawionej przez Beneficjenta oraz na podstawie informacji uzyskanych od Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w ..... podtrzymała zarzut naruszenia § 7 ust. 1, 2 i 3 umowy o dofinansowanie projektu nr ..... oraz podrozdział 6.2 pkt 3 lit. e) i g) Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020, ponieważ Beneficjent nie poddał termomodernizacji, zakładanych w ramach projektu 4 budynków o łącznej powierzchni użytkowej 2 177,58 m² a jedynie 2 o łącznej powierzchni do 1 448,29 m². Beneficjent pozostałe dwa budynki rozebrał, a na ich miejscu wybudował nowe bez wymaganej decyzji o pozwoleniu na budowę. W związku z tym Beneficjent nie zrealizował dwóch zakładanych wskaźników produktu z wniosku o dofinansowanie.

Odnosząc się do zastrzeżeń do informacji pokontrolnej nr ..... z dnia 12 kwietnia 2022 r. dotyczących Hali ..... Zespół kontrolny w trakcie czynności

kontrolnych stwierdził, iż hala ..... została obłożona blachą, co zresztą potwierdził Beneficjent w piśmie z dnia 02 maja 2022 r., natomiast zgodnie z umową z wykonawcą elewacja miała być wykonana z gotowej suchej mieszanki. Zespół kontrolujący stwierdził fakt, że Beneficjent nie poinformował Instytucji Zarządzającej o zmianach w tej części projektu. Należy również zauważyć, że w wyżej wymienionej informacji pokontrolnej Zespół Kontrolujący nigdzie nie odniósł się do tego, iż Hala Biurowo - Magazynowa jest wykonana w innej technologii. W związku z zastrzeżeniami dotyczącymi Hali Drewnianej oraz ..... Zespół Kontrolny podtrzymał swoje ustalenia ponieważ, budynki te nie zostały poddane termomodernizacji, zostały rozebrane a na ich miejscach postawiono nowe budynki. Bezspornym potwierdzeniem tego działania są przesłane do tut. Urzędu:

1. pismo znak PINB.5160.11.22 z dnia 11 października 2022 r. z Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w ..... w którym to informuje tut. Urząd, iż po rozpatrzeniu sprawy samowolnej budowy budynku hali magazynowej konstrukcji stalowej o wymiarach ok. 32,37 m x 13,90 m znajdującej się na działce nr ewidencyjny 737 w miejscowości ..... wydane zostało postanowienie, w którym wstrzymano inwestorowi firmie ..... roboty budowlane związane z budową budynku hali magazynowej konstrukcji stalowej o wymiarach w rzucie 32,37 m x 13,90 m w miejscowości ..... z powodu ich realizacji bez wymaganej decyzji o pozwoleniu na budowę,
2. pismo znak PINB.5160.12.22 z dnia 11 października 2022 r. z Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w ..... w którym to informuje tut. Urząd, iż po rozpatrzeniu sprawy samowolnej budowy budynku suszarni do drewna o wymiarach całkowitych ok. 43,56 m x 8,80 m znajdującej się na działce nr ewidencyjny 737 w miejscowości ..... wydane zostało postanowienie, w którym wstrzymano inwestorowi firmie ..... roboty budowlane związane z budową budynku suszarni do drewna o wymiarach ok. 43,56 m x 8,80 m w miejscowości ..... z powodu ich realizacji bez wymaganej decyzji o pozwoleniu na budowę.

Zespół Kontrolujący podtrzymał również swoje ustalenia dotyczące wymiany oświetlenia. Z audytu efektywności energetycznej wynika, iż lampy, poza terenem zakładu, powinny być również zamontowane w 4 poddanych modernizacji termicznej halach. W trakcie czynności kontrolnych

stwierdzono, że na hali ..... nie wykonano oświetlenia, podobnie jak nie można brać pod uwagę oświetlenia w dwóch nowo wybudowanych halach.

Podsumowując powyższe, w wyniku weryfikacji dokumentacji związanej z realizacją projektu stwierdzono, że Beneficjent naruszył § 7 ust. 1, 2 i 3 umowy o dofinansowanie projektu nr ..... pn. „..... oraz podrozdział 6.2 pkt 3 lit. e) i g)

Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020, ponieważ w zakresie rzeczowym projekt nie został zrealizowany zgodnie z wnioskiem i umową o dofinansowanie nr ..... Beneficjent nie zrealizował dwóch wskaźników produktu:

- 1) Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków;
- 2) Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji,

a co za tym idzie nie będzie możliwości realizacji przez Beneficjenta założonych wskaźników rezultatu:

- 1) Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej [GJ/rok];
- 2) Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO₂];
- 3) Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów [GJ/rok].

W związku z powyższym stwierdzono, że Beneficjent nie jest w stanie zrealizować celu projektu.

Wskutek korekty finansowej nałożonej w Informacji Pokontrolnej nr 8/N/III/RPO/2022 zmienionej treścią Erraty z dnia 22 listopada 2022 r. zgodnie z § 2 ust. 6 umowy o dofinansowanie projektu Instytucja Zarządzająca RPOWŚ na lata 2014-2020 w związku z nieosiągnięciem celu projektu nałożyła korektę finansową na wydatki kwalifikowalne ujęte we wnioskach o płatność nr ..... oraz ..... oraz pomniejszyła wydatki na wnioskach o płatność nr ..... oraz ..... a co za tym idzie wartość całkowita wydatków uznanych za niekwalifikowalne w związku z niezrealizowaniem celu projektu wynosi 2 965 515,46 zł, w tym kwota dofinansowania 1 719 646,03 zł. W związku z wynikiem kontroli należało uznać za niekwalifikowalne wydatki rozliczone i wypłacone we wnioskach o płatność nr ..... oraz ..... W wyniku czego powstała kwota: 1 622 656,51 zł która stanowi środki dofinansowania podlegającego zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.

Instytucja Zarządzająca zgodnie z treścią art. 207 ust. 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą u.f.p.”, pismem znak: IR-XIV.432.3.192.2022 z dnia 03 stycznia 2023 r. wezwała Beneficjenta do zwrotu wykorzystanego z naruszeniem procedur dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu rozwoju Regionalnego (EFRR) wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych w terminie 14 dni kalendarzowych od dnia doręczenia niniejszego wezwania. Niniejsze wezwanie zostało odebrane przez Beneficjenta w dniu 10 stycznia 2023 r.

W związku z faktem, że Beneficjent nie dokonał zwrotu środków wraz z odsetkami, Instytucja Zarządzająca pismem znak: IR-XIV.432.3.192.2022 r z dnia 14 lutego 2023 r. w oparciu o art. 61 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks Postępowania Administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775), zwanej dalej „k.p.a” oraz zgodnie z art. 207 ust. 9 pkt 1 ustawy u.f.p. zawiadomiła Beneficjenta w przedmiotowej sprawie, że zostało wszczęte z urzędu postępowanie administracyjne w przedmiocie określenia kwoty przypadającej do zwrotu i terminu, od którego nalicza się odsetki, oraz sposobu zwrotu środków w formie decyzji w sprawie zwrotu przez Beneficjenta dofinansowania wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych. W przedmiotowym zawiadomieniu Instytucja Zarządzająca wyznaczyła Stronie 7 dniowy termin na wniesienie uwag oraz zapoznanie się z materiałami dotyczącymi sprawy. Beneficjent potwierdził odbiór zawiadomienia w dniu 20 lutego 2023 r .

Następnie do tut. Urzędu wpłynęło pismo Beneficjenta z dnia 28 lutego 2023 r., uzupełnione pismem z dnia 02 marca 2023 r. zawierające załącznik w postaci pisma z dnia 12 maja 2022 r. dotyczące obniżenia o 50 % kwoty dofinansowania w ramach nałożonego pomniejszenia wydatków. Beneficjent zwrócił się do Instytucji Zarządzającej RPOWŚ na lata 2014-2020 o ponowne rozpatrzenie sprawy i zastosowanie reguły proporcjonalności wynikającej z Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z 21 grudnia 2020 r. poprzez odpowiednie obniżenie o 50% kwoty dofinansowania określonej w umowie o dofinansowanie projektu, gdyż w ocenie Beneficjenta o taki procent wskaźniki produktu nie zostały osiągnięte, natomiast cel projektu polegający na poprawie efektywności energetycznej w przedsiębiorstwie został osiągnięty.

W związku z wniesieniem zastrzeżeń i uwag przez Beneficjenta, Instytucja Zarządzająca RPOWŚ na lata 2014-2020 pismem znak IR-XIV.432.3.192.2022 z dnia 15 marca 2023 r. stosownie do postanowień art. 36 § 1 k.p.a, mając na uwadze kwestię nałożonego pomniejszenia wydatków oraz korekty finansowej na projekt oraz konieczność rozpatrzenia stanowiska Beneficjenta względem tego pomniejszenia i korekty, zawiadomiła Beneficjenta, iż zaszła konieczność przeprowadzenia dodatkowego postępowania wyjaśniającego w kwestii wysokości kwoty podlegającej zwrotowi. W związku z powyższym sprawa nie mogła być rozpatrzona w ustawowym terminie. Instytucja Zarządzająca RPOWŚ na lata 2014-2020 zawiadomiła Beneficjenta, że sprawa zostanie załatwiona do dnia 12 czerwca 2023 r. Beneficjent potwierdził odbiór zawiadomienia w dniu 20 marca 2023 r.

Przed wydaniem niniejszej decyzji stosownie do postanowień art. 10 § 1 k.p.a. Instytucja Zarządzająca pismem znak: IR-XIV.432.3.192.2022 z dnia 28 kwietnia 2023 r. zawiadomiła Stronę, że został przygotowany materiał dowodowy do wydania decyzji o zwrocie. Organ powiadomił Stronę o możliwości zapoznania się w siedzibie Instytucji Zarządzającej z aktami sprawy, w oparciu o które zostanie podjęta stosowna decyzja oraz o możliwości wypowiedzenia się, co do zebranych materiałów oraz zgłoszonych żądań. W związku z możliwością zapoznania się z aktami sprawy, w oparciu o które zostanie podjęta stosowna decyzja oraz o możliwości wypowiedzenia się, co do zebranych materiałów oraz zgłoszonych żądań Instytucja Zarządzająca zawiadomiła, że sprawa nie może być rozpatrzona w ustalonym wcześniej terminie. W związku z tym zostanie ona załatwiona do dnia 31 lipca 2023 r. Beneficjent potwierdził odbiór zawiadomienia w dniu 08 maja 2023 r. W przewidzianym zawiadomieniem terminie, Strona nie zgłosiła się w celu zapoznania się z dokumentami oraz nie dokonała zwrotu środków dofinansowania.

W związku z brakiem zwrotu środków dofinansowania wraz z odsetkami przez Beneficjenta zaistniała konieczność, zgodnie z zapisami art. 207 ust. 9 pkt 1 ustawy u.f.p wydania przez Instytucję Zarządzającą odpowiedniej decyzji określająca kwotę zwrotu środków.

W tak ustalonym stanie faktycznym i po przeanalizowaniu całości zgromadzonego materiału dowodowego należy stwierdzić, co następuje.

Zgodnie z art. 6 ustawy wdrożeniowej, system realizacji programu operacyjnego zawiera warunki i procedury obowiązujące instytucje uczestniczące w realizacji programów operacyjnych, obejmujące w szczególności zarządzanie, monitorowanie, sprawozdawczość, kontrolę i ewaluację

oraz sposób koordynacji działań podejmowanych przez instytucje. Podstawę systemu realizacji programu operacyjnego mogą stanowić w szczególności przepisy prawa powszechnie obowiązującego, wytyczne, szczegółowy opis osi priorytetowych programu operacyjnego, opis systemu zarządzania i kontroli oraz instrukcje wykonawcze zawierające procedury działania właściwych instytucji.

Następnie, zgodnie z treścią art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy wdrożeniowej instytucją zarządzającą jest zarząd województwa w przypadku regionalnego programu operacyjnego.

Zgodnie z art. 9 ust. 2 pkt 9 lit. a, do zadań instytucji zarządzającej należy odzyskiwanie kwot podlegających zwrotowi, w szczególności kwot związanych z nałożeniem korekt finansowych, na zasadach określonych w u.f.p albo w umowie o dofinansowanie projektu, albo w decyzji o dofinansowaniu projektu, w tym wydawanie decyzji o zwrocie środków przeznaczonych na realizację programów, projektów lub zadań oraz decyzji o zapłacie odsetek, o których mowa odpowiednio w art. 207 ust. 9 pkt 1 i art. 189 ust. 3b u.f.p.

Zgodnie z art. 207 ust. 2 ustawy u.f.p w przypadku gdy środki przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich są wykorzystane z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184,

- podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków, w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji, o której mowa w ust. 9, na wskazany w tej decyzji rachunek bankowy.

Na podstawie art. 207 ust. 9 pkt 1 ustawy u.f.p po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w ust. 8, organ pełniący funkcję instytucji zarządzającej w rozumieniu ustawy o zasadach realizacji programów wydaje decyzję określającą kwotę przypadającą do zwrotu i termin, od którego nalicza się odsetki, oraz sposób zwrotu środków oraz zawierającą pouczenie o sankcji wynikającej z ust. 4 pkt 3, z zastrzeżeniem ust. 7.

W związku z regulacją prawną art. 67 ust.1 ustawy u.f.p do spraw dotyczących należności, o których mowa w art. 60, nieuregulowanych niniejszą ustawą stosuje się przepisy k.p.a.

i odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2022 r., poz. 2651, z późn. zm.).

W świetle art. 104 i art. 107 k.p.a. organ administracji publicznej załatwia sprawę przez wydanie decyzji, która rozstrzyga sprawę co do jej istoty w całości lub w części albo w inny sposób kończąc sprawę w danej instancji.

W świetle art. 41 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2094 z późn. zm.) do zadań zarządu województwa należy w szczególności przygotowywanie projektów strategii rozwoju województwa, planu zagospodarowania przestrzennego i regionalnych programów operacyjnych oraz ich wykonywanie.

Na podstawie art. 46 ust. 2a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa decyzje wydane przez zarząd województwa w sprawach z zakresu administracji publicznej podpisuje marszałek. W decyzji wymienia się imiona i nazwiska członków zarządu, którzy brali udział w wydaniu decyzji.

Instytucja Zarządzająca w przypadku stwierdzenia, iż Projekt jest realizowany w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami prawa i procedurami, nie ma możliwości uznania za kwalifikowalne wydatków, które są niezgodne z zapisami zawartymi w Umowie o dofinansowanie tj. zgodnie z § 1 ust. 8 umowy o dofinansowanie: *„za wydatki kwalifikowalne należy rozumieć wydatki lub koszty uznane za kwalifikowalne i spełniające kryteria, zgodnie z rozporządzeniem ogólnym, jak również w rozumieniu ustawy wdrożeniowej i przepisów rozporządzeń wydanych do tej ustawy oraz zgodnie z wytycznymi wskazanymi w § 1 ust.4 lit.e).”*

Instytucja Zarządzająca stwierdzając naruszenie przez Stronę ww. zapisów umowy o dofinansowanie, obowiązujących przy wydatkowaniu środków dofinansowania zobowiązana była do określenia kwoty nieprawidłowo wykorzystanego dofinansowania zgodnie z postanowieniami ww. art. 9 ust. 2 ustawy wdrożeniowej.

Instytucja Zarządzająca pragnie wskazać, że obowiązki państw członkowskich i Komisji w zakresie wydatkowania środków finansowych budżetu Unii doprecyzowano w odpowiednich przepisach Rozporządzenia nr 1303/2013.

Z przepisów tych wynika, że na państwach członkowskich ciążą dwojakiego rodzaju obowiązki: po pierwsze mają ustanowić i zapewnić skuteczne funkcjonowanie systemów zarządzania i kontroli dla realizacji programów operacyjnych, a po drugie, prowadzić działania w odniesieniu do nieprawidłowości: zapobiegać im, wykrywać je, odzyskiwać kwoty wypłacone nienależnie oraz informować Komisję o wykrytych nieprawidłowościach i przebiegu postępowań prowadzonych w tych sprawach (poz. 65 Rozporządzenia nr 1303/2013).

Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 36 Rozporządzenia nr 1303/2013 „nieprawidłowość - oznacza każde naruszenie prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego, wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego zaangażowanego we wdrażanie EFSI, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem”.

Przesłanki nieprawidłowości odnoszą się do zachowania sprawcy, które może polegać zarówno na działaniu, jak i na zaniechaniu działań, oraz do skutków tego zachowania. Konieczne jest bowiem, by zachowanie to spowodowało szkodę w budżecie Wspólnot (Unii) lub w budżetach zarządzanych przez Wspólnoty (Unię), albo szkodę taką mogło powodować. Pojęcie "szkoda" użyte w omawianej definicji oznacza uszczerbek finansowy dokonany w budżecie Unii lub w budżetach zarządzanych przez Unię, albo uszczerbek finansowy, na jaki budżety te zostały narażone. Wynika stąd, że faktyczne wystąpienie uszczerbku finansowego nie jest przesłanką konieczną dla zakwalifikowania zachowania jako nieprawidłowości, wystarczy bowiem sama możliwość jego wystąpienia.

Mając na uwadze omówioną powyżej definicję nieprawidłowości, obowiązującą w prawie wspólnotowym, należy więc wskazać, iż skutki finansowe wynikające z danego naruszenia, na jakie mógł być narażony budżet Wspólnoty mają wymiar nie tylko rzeczywisty (udowodniony), ale również i wymiar potencjalny (trudny do oszacowania).

Taki sposób rozumienia definicji nieprawidłowości ugruntował się już w utrwalonej linii orzeczniczej Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, który w Wyroku TSUE w sprawie C-406/14 z dnia 14 lipca 2016 r. stwierdził, że: „naruszenie prawa Unii stanowi nieprawidłowość w rozumieniu tego przepisu jedynie wtedy, gdy powoduje ono lub mogłoby spowodować szkodę w budżecie ogólnym Unii w drodze finansowania nieuzasadnionego wydatku. Naruszenie takie należy zatem uznać za nieprawidłowość, o ile może ono jako takie mieć skutki budżetowe.

Natomiast nie trzeba udowadniać wystąpienia konkretnych skutków finansowych.” Dalej w tym samym Wyroku TSUE wskazano również, że: „uchybiecie zasadom udzielania zamówień publicznych stanowi nieprawidłowość...o ile nie można wykluczyć, że uchybiecie to miało wpływ na budżet odnośnego funduszu.” Analogiczne stanowisko zostało również zawarte w Wyroku z dnia 21 grudnia 2011 r. *Chambre de commerce et d'industrie de l'Indre*, C-465/10, EU:C:2011:867, pkt 47.

Instytucja Zarządzająca pragnie również zaznaczyć, iż w dalszych orzeczeniach TSUE ww. linia orzecznicza była analogiczna tj. w wyroku z dnia 6 grudnia 2017 r. w sprawie C-408/16 TSUE przywołał wykładnię nieprawidłowości wprost z Wyroku C-406/14. W związku z czym należy uznać, iż TSUE potwierdził w utrwalonej linii orzeczniczej definicję istoty nieprawidłowości. Organ pragnie więc zauważyć, że powtórzenie w Wyroku z 6 grudnia 2017 r. dosłownej treści pojęcia nieprawidłowości, zawartej w ww. wyroku z lipca 2016 r., pozwala wnioskować, że jest to utrwalona linia orzecznicza. Jak już wyżej wskazano, TSUE po raz kolejny powtórzył, że naruszenie prawa jest nieprawidłowością, o ile nie można wykluczyć, że uchybiecie miało wpływ na budżet danego funduszu. Co najważniejsze, TSUE w swoim wyroku ponownie wyjaśnił, że nie trzeba udowadniać wystąpienia konkretnych skutków finansowych (nawet tylko potencjalnych) dla budżetu Unii Europejskiej.

Ponadto należy wskazać, iż pomimo tego że obydwa przywołane powyżej wyroki TSUE odnoszą się do pojęcia nieprawidłowości w rozumieniu rozporządzenia Rady WE nr 1083/2006 (obowiązującego dla programów operacyjnych na lata 2007-2013), to definicja nieprawidłowości zawarta w Rozporządzeniu nr 1303/2013 nie zmieniła się znacząco i brzmi niemal identycznie, a co za tym idzie pozwala to na przyjęcie tezy, że wykładnia TSUE w obecnej perspektywie finansowej nie ulegnie zmianie.

W związku z powyższym, aby określić czy stwierdzone w projekcie naruszenia będą skutkować obowiązkiem zwrotu otrzymanego dofinansowania, należy odnieść się do ww. definicji nieprawidłowości i trzech elementów składowych ją tworzących. Nieprawidłowość oznacza każde naruszenie prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego.

Beneficjent w analizowanej sprawie naruszył postanowienia § 7 ust. 1, ust. 2, ust. 3 umowy o dofinansowanie oraz postanowienia § 3 pkt 13 Regulaminu konkursu zamkniętego nr

..... tj. „Wsparciem zostaną objęte inwestycje polegające na realizacji

przedsięwzięcia termomodernizacyjnego poprzedzone przeprowadzeniem audytu energetycznego, w rozumieniu art. 8 oraz załącznika VI Dyrektywy 2012/27/UE lub/i audytu efektywności energetycznej sporządzonego zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Energii z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobu sporządzania audytu efektywności energetycznej oraz metod obliczania oszczędności energii (Dz. U. 2017 poz. 1912), na podstawie których zweryfikowane zostanie ekonomiczne uzasadnienie dla realizacji projektu. W ramach projektu musi zostać realizowany pełny zakres wskazany w audycie energetycznym/audycie efektywności energetycznej”.

Naruszeniem w analizowanej sprawie jest więc niezrealizowanie projektu w pełnym zakresie wskazanym w audycie energetycznym/audycie efektywności energetycznej, czyli niezrealizowanie projektu zgodnie ze złożonym wnioskiem o dofinansowanie oraz nieosiągnięcie na założonym poziomie wskaźników produktu:

- *Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków,*
- *Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji.*

We wniosku o dofinansowanie, złożonym w dniu 29 listopada 2018 r. na konkurs zamknięty, Beneficjent w pkt XIV-*Wskaźniki* wskazał m.in. następujące wskaźniki produktu do osiągnięcia tj.:

- „*Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków*” – wartość docelowa która miała zostać osiągnięta to 4 szt.
- „*Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji*”- wartość docelowa która miała zostać osiągnięta to 2 177,58 m².

Zgodnie z dokumentem pn. „Instrukcja wypełniania wniosku o dofinansowanie w ramach Osi Priorytetowych 1-7 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 w Lokalnym Systemie Informatycznym (LSI)”, stanowiącym Załącznik nr 3 do regulaminu konkursu zamkniętego, zdefiniowano wskaźnik produktu. Wartość docelowa dla wskaźnika produktu to wyrażony liczbowo stan danego wskaźnika na moment zakończenia rzeczowej realizacji projektu. Beneficjent zobowiązany był do wskazania wartości docelowej danego wskaźnika, w tym przypadku wskaźnika produktu, który powinien zostać osiągnięty w momencie zakończenia realizacji projektu.

W takim kształcie wniosków o dofinansowanie wraz z załączoną dokumentacją konkursową został poddany ocenie merytoryczno-technicznej przez Instytucję Zarządzającą, w trakcie której przyznano odpowiednią punktację w odniesieniu do m.in. wartości wskaźników wskazanych we wniosku o dofinansowanie, zgodnie z zatwierdzonymi Kryteriami oceny wniosku o dofinansowanie dla Działania 3.2. Beneficjent w trakcie dalszej realizacji projektu, po podpisaniu umowy o dofinansowanie nie zgłosił żadnych zmian w zakresie wielkości wartości docelowej ww. wskaźników tj. „*liczby zmodernizowanych energetycznie budynków*” oraz „*powierzchni użytkowej budynków poddanych termomodernizacji*”. Natomiast w treści § 2 ust. 2 umowy o dofinansowanie Beneficjent zobowiązał się do realizacji projektu zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie.

Instytucja Zarządzająca pragnie więc w tym miejscu podkreślić, że sposób określenia sposobu mierzenia tego wskaźnika powinien być znany Beneficjentowi, ponieważ przystępując do konkursu zamkniętego miał obowiązek zapoznać się z wszelkimi wytycznymi kierowanymi przez Instytucję Zarządzającą do potencjalnych wnioskodawców oraz zapoznać się z dokumentacją konkursową w tym i ww. Instrukcją wypełniania wniosku o dofinansowanie. Beneficjent bowiem w pkt XIV. *Wskaźniki* wniosku o dofinansowanie wskazał, że w wyniku realizacji inwestycji wskaźniki produktu będą kształtowały się na poziomie:

- „*Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków*” – wartość docelowa 4 szt.,
- „*Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji*”- wartość docelowa 2 177,58 m².

W wyniku przeprowadzonej kontroli Instytucja Zarządzająca stwierdziła natomiast, iż wskaźniki produktu zostały osiągnięte na poziomie:

- „*Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków*” – zrealizowano na poziomie 2 szt., tj. 50% zakładanej wartości,
- „*Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji*”- zrealizowano na poziomie 1 448,29 m², tj. 66,51% zakładanej wartości.

W związku z powyższym wskazać należy, że w wyniku realizacji projektu Beneficjent nie osiągnął zakładanej wartości wskaźników produktu tj. „*liczby zmodernizowanych energetycznie budynków*” oraz „*powierzchni użytkowej budynków poddanych termomodernizacji*”.

Beneficjent tym samym naruszył również postanowienia § 3 pkt 13 Regulaminu konkursu zamkniętego nr RPSW.03.02.00-IZ.00-26-214/18 gdzie wskazano, że w ramach projektu musi zostać zrealizowany **pełny** zakres wskazany w audycie energetycznym/audycie efektywności energetycznej.

Nadmienić w tym miejscu należy, że ani cel projektu ani wskaźniki produktu zawarte we wniosku o dofinansowanie nie zostały Beneficjentowi w żaden sposób narzucone, albowiem na etapie tworzenia projektu i wypełniania wniosku o dofinansowanie Beneficjent w sposób całkowicie autonomiczny i samodzielny określił, że deklaruje wskaźniki, które zamierza osiągnąć realizując cel projektu.

Jednakże, jak wynika z ustaleń dokonanych przez Instytucję Zarządzającą, Beneficjent nie zrealizował projektu zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie i nie osiągnął wskaźników produktu na moment zakończenia realizacji projektu. Wartość wskaźników produktu była przedmiotem oceny merytoryczno-technicznej wniosku o dofinansowanie, skutkującej w efekcie przyznaniem konkretnej liczby punktów i umieszczeniem na odpowiednim miejscu listy rankingowej projektów wybranych do dofinansowania.

Wobec powyższego, w analizowanej sprawie zdaniem Instytucji Zarządzającej doszło do naruszeń postanowień § 2 ust. 2, § 7 ust. 1, ust. 2 i ust. 3 umowy o dofinansowanie, postanowień § 3 pkt 13 Regulaminu konkursu zamkniętego nr ..... oraz podrozdziału 6.2 pkt 3 lit. e) i g) Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014 – 2020 w związku z:

- 1) niezrealizowaniem projektu w pełnym zakresie wskazanym w audycie energetycznym/audycie efektywności energetycznej, czyli niezrealizowanie projektu zgodnie ze złożonym wnioskiem o dofinansowanie
- 2) nieosiągnięciem przez Beneficjenta założonego poziomu wskaźników produktu tj.:
  - *Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków,*
  - *Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji.*

W treści § 2 ust. 2 umowy o dofinansowanie Beneficjent zobowiązał się do realizacji projektu zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie, brak realizacji projektu w pełnym zakresie wskazanym w

audycie energetycznym/audycie efektywności energetycznej stanowi więc naruszenie tego zapisu umowy. Nieosiągnięcie założonej w projekcie wielkości ww. wskaźników produktu świadczy również o naruszeniu treści § 3 ust. 1 umowy o dofinansowanie, zgodnie z którym: *„Beneficjent zobowiązuje się do realizacji Projektu z należytą starannością, w szczególności ponosząc wydatki celowo, rzetelnie, racjonalnie i oszczędnie, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa unijnego i krajowego, w szczególności w oparciu o ustawę o finansach publicznych w zakresie dotyczącym wydatkowania środków publicznych, wytycznymi horyzontalnymi, a także procedurami w ramach Programu oraz w sposób, który zapewni prawidłową i terminową realizację Projektu oraz osiągnięcie i utrzymanie celów, w tym wskaźników produktu i rezultatu, o których mowa w § 7 Umowy w trakcie realizacji Projektu oraz w okresie jego trwałości”*.

Nieosiągnięcie docelowej wartości ww. wskaźników produktu tak jak to powyżej omówiono, świadczy również o naruszeniu treści § 7 ust. 1, ust. 2 oraz ust. 3 umowy o dofinansowanie, zgodnie z którym: *„Beneficjent zobowiązuje się do realizacji Projektu w sposób, który zapewni osiągnięcie i utrzymanie celów, w tym wskaźników produktu i rezultatu zakładanych we wniosku o dofinansowanie w trakcie realizacji oraz w okresie trwałości Projektu. Każda planowana zmiana zakładanych wskaźników produktu lub rezultatu realizacji Projektu określonych we wniosku o dofinansowanie wymaga pisemnego poinformowania Instytucji Zarządzającej ze szczegółowym i merytorycznym uzasadnieniem. Zmiany mogą być dokonane po uzyskaniu zgody Instytucji Zarządzającej. W przypadku braku osiągnięcia zakładanych wskaźników na koniec okresu realizacji Projektu Beneficjent zobowiązany jest do zwrotu dofinansowania w wysokości odpowiadającej różnicy pomiędzy wartością docelową wskaźnika a osiągniętą wartością wskaźnika lub całości dofinansowania w przypadku nieosiągnięcia celu Projektu.”*

W związku z powyższym, faktem jest nieosiągnięcie przez Beneficjenta założonej w projekcie docelowej wielkości ww. wskaźników produktu dotyczących liczby zmodernizowanych energetycznie budynków oraz powierzchni użytkowej budynków poddanych termomodernizacji. Nadmienić należy, iż wszystkie ww. założenia projektowe brane były pod uwagę przy ocenie formalnej i merytoryczno-technicznej wniosku o dofinansowanie i miały wpływ na pozytywną ocenę tego wniosku i w konsekwencji jego dofinansowanie oraz zawarcie przez Instytucję Zarządzającą umowy o dofinansowanie projektu.

Ponadto, świadczy to również o naruszeniu postanowień pkt 2.1.3 ppkt 12 Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych gdzie wskazano:

„O ile w umowie o dofinansowanie projektu nie wskazano inaczej, efekt wsparcia na poziomie projektu występuje:

a) w przypadku wskaźników produktu określonych na poziomie projektu – w okresie od podpisania umowy o dofinansowanie, przy czym osiągnięte wartości powinny zostać wykazane najpóźniej we wniosku o płatność końcową,

b) w przypadku wskaźników rezultatu bezpośredniego określonych na poziomie projektu:

i. co do zasady – w okresie 12 miesięcy od zakończenia okresu realizacji projektu określonego w umowie/decyzji o dofinansowaniu projektu lub, o ile wynika to ze specyfiki projektu, od uruchomienia przedsięwzięcia,

ii. w okresie trwałości projektu, na zasadach określonych przez IZ - w przypadku wskaźników, których termin realizacji został wydłużony na wniosek beneficjenta i za zgodą IZ, przy czym osiągnięte wartości wykazywane są we wniosku o płatność końcową lub jego korekcie.”

Jednocześnie, w Wytycznych kwalifikowalność wydatków w rozdziale 6.16 - Rozliczanie efektów projektu wskazano, że instytucja zarządzająca będąca stroną umowy o dofinansowanie, zobowiązuje beneficjenta w umowie o dofinansowanie do osiągania i zachowania wskaźników produktu oraz rezultatu zgodnie z zatwierdzonym wnioskiem o dofinansowanie, a nieosiągnięcie lub niezachowanie ww. wskaźników, może oznaczać nieprawidłowość oraz skutkować nałożeniem korekty finansowej.

Wobec powyższego, Instytucja Zarządzająca stwierdziła naruszenie procedur obowiązujących przy wydatkowaniu środków dofinansowania, którymi są poza obowiązującymi przepisami prawa krajowego i wspólnotowego również wytyczne programowe i postanowienia umowy o dofinansowanie oraz postanowień Regulaminu konkursu zamkniętego.

Zasady dotyczące osiągnięcia wskaźników produktu opisane w Wytycznych oraz w umowie o dofinansowanie były znane albo powinny być znane Beneficjentowi, gdyż zarówno na etapie składania wniosku o dofinansowanie, jak i na etapie realizacji projektu miał obowiązek zapoznania się z tymi dokumentami programowymi. Ponadto, Beneficjent w pkt XVI.4 wniosku o dofinansowanie oświadczył, że „Oświadczam, iż jestem świadom praw i obowiązków związanych z realizacją projektu finansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020”. W związku z czym, Beneficjent zgodnie z pkt XVI.4 wniosku o dofinansowanie miał świadomość, że przy realizacji projektu bardzo ważnym aspektem jest

dochowanie obowiązków nałożonych na beneficjenta w ramach obowiązujących przepisów prawa, wytycznych czy zapisów umowy o dofinansowanie.

Szczegółowe zasady dofinansowania projektu, który został wybrany w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020 regulowane są w formie umowy, zawieranej pomiędzy beneficjentem, którego projekt został wybrany do dofinansowania, a Instytucją Zarządzającą. Umowa ta określa prawa i obowiązki beneficjenta, w tym zasady zwrotu otrzymanych środków w przypadku nieprawidłowego ich wykorzystania oraz podstawy uznania, że środki są wykorzystywane nienależycie. Cywilnoprawny charakter umowy o dofinansowanie powoduje, że w zakresie w niej nieunormowanym zastosowanie znajdują przepisy kodeksu cywilnego oraz przepisy aktów właściwych dla systemu wdrażania funduszy europejskich, takich jak ustawa wdrożeniowa, a także procedury, wytyczne i instrukcje wydawane przez właściwe instytucje zaangażowane w proces realizacji programu operacyjnego. Treść takiej umowy nie może zostać ukształtowana w sposób dowolny, gdyż zawierana jest w warunkach związania stron systemem realizacji programu operacyjnego przyjętym przez Instytucję Zarządzającą na podstawie art. 6 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020. Umowa o dofinansowanie jest więc elementem projektu, tj. przedsięwzięcia realizowanego w ramach programu operacyjnego. W związku z powyższym, niewypełnienie jej postanowień przez Beneficjenta ma wpływ na realizację przez instytucję zarządzającą kompetencji do odzyskiwania kwot podlegających zwrotowi, w tym wydawania decyzji o zwrocie środków przekazanych na realizację projektu.

Wobec powyższego, Instytucja Zarządzająca ponownie podkreśla, że Beneficjent zgodnie z zawartą umową o dofinansowanie był zobowiązany do bezwzględnego stosowania zasad i warunków dofinansowania w niej zawartych tj. Beneficjent nie miał pełnej swobody i dyspozycyjności w podejmowaniu interpretacji zapisów umowy o dofinansowanie, ponieważ realizował projekt dofinansowany z udziałem środków publicznych, a nie całkowicie środków własnych.

W przedmiotowej sprawie należy podkreślić, iż w ramach projektu, który realizowany jest na podstawie umowy o dofinansowanie, Beneficjent dysponował środkami publicznymi z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, w odniesieniu do których, gdy chodzi o ich dystrybucję oraz wykorzystywanie, obowiązują szczególnego rodzaju zasady, w tym między innymi takie zasady ogólne, jak zasada przejrzystości, czy też transparentności, a co do przestrzegania

tych zasad Beneficjent był zobowiązany przez postanowienia m.in. umowy o dofinansowanie (vide: § 3 ust.1 tejże umowy).

Naruszenie zatem przez Beneficjenta procedur opisanych w Wytycznych czy w umowie o dofinansowanie projektu dało Instytucji Zarządzającej podstawę do stwierdzenia obowiązku zwrotu tych środków jako wykorzystanych sprzecznie z tymi procedurami.

W przedmiotowej sprawie naruszeniem procedur skutkujących żądaniem zwrotu przekazanego dofinansowania było niewywiązanie się Beneficjenta z procedur opisanych w umowie o dofinansowanie, Regulaminie konkursu oraz Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 (stanowiących podstawę Systemu Realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego i tym samym będących „innymi procedurami” wydatkowania środków wskazanymi w art. 184 u.f.p.) tj. niewywiązanie się przez Beneficjenta z zapisów zawartych w § 2 ust. 2, § 7 ust. 1, ust. 2 i ust. 3 umowy o dofinansowanie, postanowień § 3 pkt 13 Regulaminu konkursu zamkniętego oraz podrozdział 6.2 pkt 3 lit e) i g) Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. Zgodnie z ugruntowanym już w poprzedniej perspektywie finansowej orzecznictwem sądów administracyjnych takie istotne naruszenie przez Beneficjenta procedury obowiązującej przy wykorzystaniu otrzymanego dofinansowania, określonej w umowie o dofinansowanie, stanowi wystarczającą podstawę do przyjęcia, że zaistniała przesłanka określona w art. 207 ust. 1 pkt 2 u.f.p., uzasadniająca wydanie decyzji określającej kwotę dofinansowania podlegającą zwrotowi (wyrok NSA sygn. akt: II GSK 732/11). W takim stanie faktycznym uznać należy, że Beneficjent naruszył procedury wydatkowania środków unijnych i krajowych, a tym samym środki finansowe przeznaczone na realizację projektu, w ramach którego nie osiągnięto założonego celu projektu, podlegają zwrotowi. Na tej podstawie stwierdzić można, iż zaszła niezależna podstawa do żądania zwrotu dofinansowania, gdyż Beneficjent naruszył procedurę realizacji projektu zgodnie z przyjętymi założeniami.

Naruszenie postanowień § 2 ust.2, § 7 ust. 1, ust. 2 i ust. 3 umowy o dofinansowanie, postanowień § 3 pkt 13 Regulaminu konkursu zamkniętego oraz podrozdział 6.2 pkt 3 lit e) i g) Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 przez

Beneficjenta potwierdza wystąpienie pierwszej z przesłanek nieprawidłowości czyli naruszenie prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego.

Następnie, Instytucja Zarządzająca analizując kolejny element składowy definicji nieprawidłowości, którym jest „działanie lub zaniechanie podmiotu gospodarczego zaangażowanego we wdrażanie funduszy polityki spójności” wskazuje, że w analizowanej sprawie działaniem Beneficjenta było przeprowadzenie termomodernizacji tylko dwóch istniejących budynków o łącznej powierzchni użytkowej do 1 448,29 m² (a nie jak zakładano we wniosku o dofinansowanie czterech budynków o łącznej powierzchni użytkowej do 2 177,58 m²).

Jak omówiono to już powyżej w sposób szczegółowy, nie ulega wątpliwości, że wniosek o dofinansowanie wraz z jego integralną częścią tj. dokumentacją projektową zakładał termomodernizację czterech budynków o łącznej powierzchni użytkowej do 2 177,58 m². Odnosząc się do powyższej definicji nieprawidłowości wskazać należy, że bezspornie w analizowanej sprawie doszło do działania podmiotu gospodarczego zaangażowanego we wdrażanie funduszy polityki spójności poprzez wykonanie termomodernizacji tylko połowy liczby budynków, która została wskazana we wniosku o dofinansowanie (co stanowi 50% zakładanej wartości) o łącznej powierzchni użytkowej do 1 448,29 m² (co stanowi 66,51% zakładanej wartości).

Odnosząc się do pisma Beneficjenta z dnia 28 lutego 2023 r., uzupełnionego pismem z dnia 02 marca 2023 r. należy podkreślić, że w ramach realizacji projektu:

1. założono termomodernizację energetyczną obejmującą 4 budynki:
  - a) halę produkcyjną ..... o powierzchni netto budynku 1011,06 m²,
  - b) halę biurowo/magazynową ....., o powierzchni netto budynku 437,23 m²,
  - c) halę drewnianą – ..... o powierzchni netto budynku 298,30 m²,
  - d) suszarnię – ..... o powierzchni netto budynku 298,30 m².

2. Założono wymianę oświetlenia na terenie zakładu produkcyjnego oraz modernizację kotłowni poprzez wymianę starego systemu ogrzewania na 2 piece opalane biomasą.

Odnosząc się do zastrzeżeń Beneficjenta dotyczących ..... należy stwierdzić, iż ..... została obłożona blachą natomiast zgodnie z umową nr 01/03/2020 z wykonawcą elewacja miała być wykonana z gotowej suchej mieszanki. Pokreślenia wymaga również fakt, iż Beneficjent nie poinformował Instytucji Zarządzającej o zmianach w tej części projektu.

Odnosząc się do zastrzeżeń dotyczących Hali Drewnianej oraz Suszarni do drewna, nie zostały one poddane termomodernizacji, zostały rozebrane, a na ich miejscach postawiono nowe budynki. Bez sprzecznym potwierdzeniem tego działania są przesłane do tut. Urzędu:

1. pismo znak PINB.5160.11.22 z dnia 11 października 2022 r. z Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w ....., w którym to informuje tut. Urząd, iż po rozpatrzeniu sprawy samowolnej budowy budynku hali magazynowej konstrukcji stalowej o wymiarach ok. 32,37 m x 13,90 m znajdującej się na działce nr ewidencyjny 737 w miejscowości ....., wydane zostało postanowienie, w którym wstrzymano inwestorowi firmie ..... roboty budowlane związane z **budową** budynku hali magazynowej konstrukcji stalowej o wymiarach w rzucie 32,37 m x 13,90 m w miejscowości ..... z powodu ich realizacji bez wymaganej decyzji o pozwoleniu na budowę,
2. pismo znak PINB.5160.12.22 z dnia 11 października 2022 r. z Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w ..... w którym to informuje tut. Urząd, iż po rozpatrzeniu sprawy samowolnej budowy budynku suszarni do drewna o wymiarach całkowitych ok. 43,56 m x 8,80 m znajdującej się na działce nr ewidencyjny 737 w miejscowości ..... wydane zostało postanowienie, w którym wstrzymano inwestorowi firmie ..... roboty budowlane związane z **budową** budynku suszarni do drewna o wymiarach ok. 43,56 m x 8,80 m w miejscowości ..... z powodu ich realizacji bez wymaganej decyzji o pozwoleniu na budowę.

Wyżej wymienione pisma Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w ..... potwierdzają stanowisko IZ RPOWŚ na lata 2014-2020, iż roboty budowlane związane z budową budynku hali magazynowej konstrukcji stalowej oraz roboty budowlane związane z budową budynku suszarni do drewna nie stanowiły prac związanych z

termomodernizacją obiektów. Beneficjent zamiast poddać je, zgodnie z umową termomodernizacji, rozebrał je, a na ich miejsce postawił nowe bez wymaganej decyzji o pozwoleniu na budowę.

Odnosząc się do wymiany oświetlenia w hali ..... IZ RPOWŚ na lata 2014-2020 podtrzymuje swoje ustalenia. Z audytu efektywności energetycznej wynika, iż lampy, poza terenem zakładu, powinny być również zamontowane w 4 poddanych modernizacji termicznej halach. W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że na hali ..... nie wykonano oświetlenia, podobnie jak nie można brać pod uwagę oświetlenia w dwóch nowo wybudowanych halach.

Instytucja Zarządzająca analizując kolejny element składowy definicji nieprawidłowości, którym jest „*naruszenie prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem*” wskazuje, że w analizowanej sprawie doszło do rzeczywistego obciążenia budżetu Unii Europejskiej nieuzasadnionym wydatkiem.

Instytucja Zarządzająca pragnie w tym miejscu wskazać, że niniejsza szkoda dla budżetu Unii Europejskiej polegała na sfinansowaniu wydatku, który nie doprowadził do całkowitej realizacji założonego celu projektu w zakresie termomodernizacji 4 budynków tj. Beneficjent nie osiągnął docelowej wartości założonego we wniosku o dofinansowanie wskaźnika produktu pn. „liczba zmodernizowanych energetycznie budynków” oraz „powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji” i tym samym też nie osiągnął założonych wskaźników rezultatu w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej przedsiębiorstwa.

Beneficjent w piśmie z dnia 28 lutego 2023 r., uzupełnionego pismem z dnia 02 marca 2023 r. zwrócił się do IZ RPOWŚ na lata 2014-2020 „*o obniżenie o 50 % kwoty dofinansowania w ramach nałożonego pomniejszenia wydatków i zastosowanie reguły proporcjonalności wynikającej z Wytucznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z 21 grudnia 2020 r. poprzez odpowiednie obniżenie o 50% kwoty dofinansowania określonej w umowie o dofinansowanie projektu, gdyż w ocenie Beneficjenta o taki procent wskaźniki produktu nie zostały osiągnięte, natomiast cel projektu polegający na poprawie efektywności energetycznej w przedsiębiorstwie został osiągnięty*”

Należy pokreślić, iż zgodnie z § 3 ust.1 umowy o dofinansowanie Beneficjent był zobowiązany do zapewnienia prawidłowej i terminowej realizacji projektu oraz osiągnięcia celów (produktu i

rezultatu) zakładanych we wniosku o dofinansowanie. Miernikiem realizacji celu szczegółowego projektu, który realizował Beneficjent, był wskaźnik produktu stanowiący o obowiązku termomodernizacji 4 istniejących już budynków o łącznej powierzchni użytkowej do 2 177,58 m². Podpisując umowę o dofinansowanie, Beneficjent zobowiązał się do realizacji Projektu w pełnym zakresie, zgodnie z umową o dofinansowanie i jej załącznikami oraz w sposób, który zapewni prawidłową i terminową realizację projektu oraz osiągnięcie i utrzymanie celów zakładanych we wniosku o dofinansowanie, w trakcie realizacji projektu jak i w okresie jego trwałości.

Zdaniem Instytucji Zarządzającej w przedmiotowej sprawie ziścił się również trzeci element składowy definicji nieprawidłowości, a mianowicie doszło do szkody finansowej poprzez obciążenie budżetu Unii Europejskiej nieuzasadnionym wydatkiem tj. niniejsza szkoda dla budżetu Unii Europejskiej polegała na sfinansowaniu wydatku, który nie doprowadził do całkowitej realizacji założonego celu projektu - ograniczenia zapotrzebowania na energię ciepłą i elektryczną oraz redukcję zanieczyszczeń do powietrza poprzez osiągnięcie wskaźników produktu tj. termomodernizacji czterech budynków o łącznej powierzchni użytkowej do 2 177,58 m². Dokonano termomodernizacji tylko dwóch budynków (co stanowi 50% zakładanej przez Beneficjenta wartości), o łącznej powierzchni użytkowej do 1 448,29 m² (co stanowi 66,51 % zakładanej przez Beneficjenta wartości). Zgodnie z warunkiem Regulaminu konkursu do którego Beneficjent przystąpił w sposób dobrowolny w ramach realizacji projektu musiał zostać zrealizowany pełny zakres wskazany w audycie energetycznym, a nie ulega żadnej wątpliwości, że załączony do projektu i będący podstawą otrzymania środków EFRR, audyt energetyczny zakładał termomodernizację czterech budynków.

Różnica w wartości wydatków kwalifikowalnych w chwili podjęcia decyzji o dofinansowaniu rzeczono projektu jest istotna w obszarze celowości poniesienia tych wydatków, a to z kolei ma bezpośredni wpływ na budżet Unii Europejskiej, ponieważ środki będące różnicą wydatków sprzed i po zmianach potencjalnie mogły mieć inne i efektywniejsze przeznaczenie. W analizowanej sprawie Beneficjent obciążył budżet Unii Europejskiej środkami EFRR w kwocie 1 622 656,51 zł, które nie doprowadziły do całkowitej realizacji założonego celu projektu tj. ograniczenia zapotrzebowania na energię ciepłą i elektryczną oraz redukcję zanieczyszczeń do powietrza poprzez osiągnięcie wskaźników produktu tj. termomodernizacji czterech budynków o łącznej powierzchni użytkowej do 2 177,58 m². Dokonano termomodernizacji tylko dwóch budynków (co stanowi 50% zakładanej przez Beneficjenta wartości), o łącznej powierzchni użytkowej do 1 448,29 m² (co stanowi 66,51 % zakładanej przez Beneficjenta wartości).

Powyższe znajduje potwierdzenie w orzecznictwie sądów administracyjnych min. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego sygn. akt I GSK 866/18 z dnia 7 marca 2019 r., gdzie Sąd wskazał, że *„Ukończenie projektu w ok. 80% nie oznacza, że wydatki w 80% mogą zostać uznane za kwalifikowane. Projekt stanowi bowiem nierozzerwalną całość i musi zostać zrealizowany w pełnym zakresie. Dopiero wówczas można uznać kwalifikowalność wydatków. Środki unijne nie mają bowiem służyć samej realizacji inwestycji (bez względu na zrealizowany zakres), ale osiągnięciu określonych celów (wzrost konkurencyjności przedsiębiorcy, stworzenie nowych miejsc pracy, wprowadzenie nowej usługi itd.). (...) Zaaprobować w pełni należy stanowisko Sądu I instancji, iż skarżąca co prawda ukończyła projekt w ok. 80%, jednakże nie oznacza to, że wydatki w 80% mogą zostać uznane za kwalifikowane. Istotą umowy o dofinansowanie jest bowiem osiągnięcie celu wskazanego we wniosku aplikacyjnym. Skoro prace remontowo - budowlano - adaptacyjne nie zostały zakończone i skarżąca nie rozpoczęła zakładanej działalności nie sposób uznać, że cel projektu został osiągnięty. Środki unijne nie mają bowiem służyć samej realizacji inwestycji (bez względu na zrealizowany zakres), ale osiągnięciu określonych celów, co w projekcie podjętym przez stronę przełożyć się miało na wzrost konkurencyjności przedsiębiorcy, stworzenie nowych miejsc pracy, wprowadzenie nowej usługi, itp.”*. Stanowisko zajęte przez Instytucję Zarządzającą znajduje również swoje odzwierciedlenie m.in. w wyrokach sygn. akt: wyrok WSA w Rzeszowie I SA/Rz 572/15 i utrzymujący go wyrok NSA I GSK 866/18, oraz wyrok NSA I GSK 3392/18.

Podsumowując, w analizowanej sprawie zastosowanie znajduje więc definicja „nieprawidłowości” zawarta w przywołanym art. 2 pkt 36 rozporządzenia nr 1303/2013.

Instytucja Zarządzająca na podstawie art. 9 ust. 2 pkt 7-8 ustawy wdrożeniowej zobowiązana jest do kontrolowania wykonywania wszelkich obowiązków ciężących na beneficjencie na skutek postanowień umowy i przepisów prawa oraz w przypadku stwierdzenia wystąpienia nieprawidłowości jest obowiązana do wymierzenia stosownej korekty finansowej.

W związku z czym, środki EFRR wykorzystane z naruszeniem procedur winny podlegać zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.

Materialnoprawne przesłanki zwrotu przez Beneficjenta środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich określa art. 207 ust. 1 pkt 2 u.f.p. Zgodnie z tym przepisem w przypadku, gdy środki przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich są wykorzystane naruszeniem procedur, o których

mowa w art. 184, podlegają zwrotowi przez beneficjenta wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków, w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji stwierdzającej ten obowiązek.

W przypadku zaistnienia przesłanek skutkujących żądaniem zwrotu środków, instytucja zarządzająca orzeka w formie decyzji (vide: art. 207 ust 9 pkt 1 u.f.p. i odpowiednio art. 9 ust. 2 pkt 9 lit. „a” ustawy wdrożeniowej).

Nie ulega wątpliwości, że w przypadku zaistnienia okoliczności skutkujących żądaniem zwrotu środków, instytucja zarządzająca orzeka w trybie administracyjnym. Ponadto należy podkreślić, że z normy zawartej w art. 207 u.f.p. wynika, że procedury zwrotu, o których mowa w tym przepisie mają charakter powszechnie obowiązującego przepisu prawa.

W tym stanie rzeczy przesłanki zwrotu środków determinuje treść art. 207 u.f.p. Istotą postępowania administracyjnego w sprawie zwrotu środków jest wyłącznie stosunek administracyjny, który wymaga ustalenia jednej z przesłanek o których mowa w art. 207 u.f.p.

W ocenie Instytucji Zarządzającej w okolicznościach przedmiotowej sprawy zachodzi przesłanka o której mowa w art. 207 ust. 1 pkt 2 u.f.p. Obowiązek zwrotu środków przez ..... następstwem ich wykorzystania z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 u.f.p.

Zgodnie z art. 184 u.f.p. wydatki związane z realizacją programów i projektów finansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, są dokonywane zgodnie z procedurami określonymi w umowie międzynarodowej lub innymi procedurami obowiązującymi przy ich wykorzystaniu.

Słowem "procedura" określa się zazwyczaj normowany przepisami lub zwyczajami sposób prowadzenia lub załatwienia jakiejś sprawy. Pod pojęciem „inne procedury obowiązujące przy wykorzystaniu środków", o których mowa w art. 208 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2005 r. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.) (odpowiednio: art. 184 u.f.p.) należy w związku z tym rozumieć reguły postępowania obowiązujące przy wykorzystywaniu środków pomocowych. Wspomniane reguły nie są przedmiotem regulacji prawa unijnego. Z kolei w prawie krajowym systemy realizacji programów operacyjnych krajowych i regionalnych tworzone są przede wszystkim aktami nie mającymi waloru przepisów prawa powszechnie obowiązującego. Projekty są realizowane przez beneficjentów na podstawie umowy

o dofinansowanie, która stanowi podstawowe źródło uprawnień i obowiązków jej stron, w tym beneficjenta. Wzór umowy o dofinansowanie jest elementem systemu realizacji programu operacyjnego. Wspomniany wzór umowy składa się także na dokumentację konkursową. Uczestnik konkursu ma możliwość zapoznania się z warunkami umowy, w tym z zasadami obowiązującymi przy wykorzystaniu dofinansowania i swobodnego podjęcia decyzji o nawiązaniu stosunku prawnego na zasadach określonych w umowie. W przypadku zawarcia umowy o dofinansowanie zgodnie z przyjętym przez właściwą instytucję wzorem reguluje również procedurę realizacji projektu. Przy takich rozwiązaniach przyjętych w prawie krajowym, należało uznać, że racjonalny ustawodawca stanowiąc w art. 208 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2005 r. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.) (odpowiednio: art. 184 u.f.p.) o "innych procedurach" obowiązujących przy wykorzystywaniu środków finansowych musiał uwzględnić rangę przepisów regulujących omawianą kwestię. Nadanie analizowanemu terminowi innego znaczenia prowadziłoby do sytuacji, w której odzyskiwanie kwot dofinansowania na podstawie art. 211 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2005 r. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.) (odpowiednio: art. 207 ust.1 u.f.p) byłoby wyłączone. Taką sytuację należy wykluczyć, gdyż nie sposób przyjąć, że ustawodawca wprowadził rozwiązania, które w istocie nie byłyby możliwe do stosowania (vide: Wyrok NSA z dnia 19 czerwca 2012 r., sygn. akt II GSK 732/11).

Z jednej strony, prawa i obowiązki Beneficjenta określa umowa o dofinansowanie i Regulamin konkursu z drugiej, stosunek prawny jest kształtowany postanowieniami dokumentów opracowanych przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju w tym: „Wytycznych kwalifikowalność wydatków”, czy „Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji projektów”.

Zasady kwalifikowalności wydatków były znane Beneficjentowi, gdyż zarówno na etapie składania wniosku o dofinansowanie, jak i na etapie realizacji projektu miał obowiązek zapoznania się z wytycznymi oraz procedurami postępowania wskazanymi w umowie o dofinansowanie projektu. Beneficjent korzystając z możliwości, jakie daje regionalny program operacyjny musi się dostosować do jego wymogów. Jeżeli program stawia określone wymagania, należy je spełnić, by skorzystać z możliwości dofinansowania projektu. Ustalone kryteria, jak i wytyczne wiążą w równym stopniu wszystkich beneficjentów (por. wyrok WSA w Bydgoszczy z dnia 23 sierpnia 2011 r. sygn. akt II SA/Bd 672/11, wyrok NSA z 18 maja 2011 r. sygn. akt II GSK 817/11, wyrok NSA z 16 listopada 2010 r. sygn. akt II GSK 1234/10).

W obu ww. dokumentach tj. Wytycznych kwalifikowalność wydatków oraz w umowie o dofinansowanie projektu, stanowiących element składowy systemu realizacji regionalnego programu operacyjnego, zawarto zasadę, iż aby wydatek mógł być uznany za kwalifikowalny musi być poniesiony zgodnie z przepisami powszechnie obowiązującego prawa wspólnotowego i krajowego, w tym zgodnie z procedurami obowiązującymi przy ich wykorzystaniu, a wynikającymi z podpisanej umowy o dofinansowanie.

W związku z powyższym, naruszenie przez Beneficjenta postanowień umownych zawartych w umowie o dofinansowanie czy Regulaminie konkursu zamkniętego jest naruszeniem obowiązujących procedur i skutkuje uznaniem wydatku za niekwalifikowalny i podlegający zwrotowi.

Wydatki poniesione przez Beneficjenta w ramach projektu zostały zrealizowane z naruszeniem zapisów: § 2 ust.2, § 7 ust. 1, ust 2 i ust. 3 umowy o dofinansowanie, § 3 pkt 13 Regulaminu konkursu zamkniętego oraz podrozdziału 6.2 pkt 3 lit. e) i g) Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014 – 2020, a co za tym idzie zostały poniesione z naruszeniem procedur obowiązujących przy ich wykorzystaniu, w związku z czym podlegają zwrotowi.

Mając powyższe na uwadze, Instytucja Zarządzająca stwierdza, że zachodzi podstawa do wydania decyzji określającej kwotę zwrotu środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w odniesieniu do ..... w łącznej kwocie: **1 622 656,51 zł (słownie: jeden milion sześćset dwadzieścia dwa tysiące sześćset pięćdziesiąt sześć złotych, 51/100)** jak w pkt 1 osnovy decyzji wraz z należnymi odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych. Termin początkowy naliczania odsetek w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych ustalono od dnia przekazania poszczególnych transz środków dofinansowania wykorzystanego z naruszeniem procedur, jak w pkt 2 osnovy decyzji.

Płatność środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, o których mowa w pkt 1 wraz z należnymi odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, o których mowa w pkt 2 powinna nastąpić w formie przelewu środków na następujący rachunek bankowy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego nr 86 1020 2629 0000 9402 0342 7457 prowadzony w PKO Bank Polski S.A w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji.

POUCZENIE

Decyzja jest nieostateczna w administracyjnym toku instancji. Zgodnie z art. 207 ust. 12a pkt 1 u.f.p. Beneficjent może złożyć do Zarządu Województwa Świętokrzyskiego wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 14 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

Zgodnie z art. 127a § 1 k.p.a. w trakcie biegu tego terminu Beneficjent może zrzec się prawa do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wobec Zarządu Województwa Świętokrzyskiego. Jednocześnie, zgodnie z art. 127a § 2 k.p.a., z dniem doręczenia Zarządowi Województwa Świętokrzyskiego oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Jeżeli Beneficjent nie chce skorzystać z prawa do zwrócenia się z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, może wnieść do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach skargę na decyzję w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia. Skargę wnosi się za pośrednictwem Zarządu Województwa Świętokrzyskiego. Wpis od skargi w sprawie należności pieniężnej objętej zaskarżonym aktem wynoszącej ponad 100 000,00 zł wynosi 1 % wartości przedmiotu zaskarżenia, nie mniej jednak niż 2 000,00 zł i nie więcej niż 100 000 zł. Strona ma możliwość ubiegania się przed sądem o zwolnienie od kosztów albo przyznanie prawa pomocy.

Jeżeli Beneficjent nie zwróci środków wraz z odsetkami w terminie 14 dni od dnia upływu terminu, o którym mowa w pkt 3 sentencji niniejszej decyzji, zostaje wykluczony z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich. Okres wykluczenia rozpoczyna się od dnia, kiedy decyzja stała się ostateczna, zaś kończy się z upływem trzech lat od dnia dokonania zwrotu tych środków.

MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

ANDRZEJ BĘTKOWSKI
(dokument podpisano elektronicznie)

Decyzję otrzymują:

Otrzymuje:

1. ....
2. a/a